

Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'na Giriş Sürecinin Alman Mizah Dergisi Kladderadatsch'daki Karikatürlerle Temsili

The Representation of the Ottoman Empire's Attendance into the First World War in Caricatures in the German Humor Magazine Kladderadatsch

Oğuz GÖKSU¹, Caner ÇAKI², Özkan AVCI^{3,4}

Öz

Birinci Dünya Savaşı sırasında Alman ulusal çıkarları doğrultusunda Alman İmparatorluğu'nun propaganda aracı gibi hareket eden ve Alman İmparatorluğu'nun İtilaf Devletleri'ne karşı mücadelesine geniş yer veren Kladderadatsch mizah dergisi, Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'na giriş sürecinde yaşananları da mizahi bir dille ele almıştır. Çalışmada Alman mizah dergisi Kladderadatsch'ın Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'na giriş sürecini ne şekilde ele aldığı incelenmiştir. Bu kapsamda mizah dergisi özelinde Osmanlı İmparatorluğu'nun savaşa giriş sürecinin Alman İmparatorluğu'nun propagandasındaki temsilin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Çalışmada konuya ilişkin karikatürler İngiliz dilbilimci Geoffrey Leech'in anlamlandırmanın yedi türü üzerinden göstergebilimsel olarak analiz edilmiştir. Çalışmada elde edilen bulgular kapsamında dergide Birinci Balkan Savaşı'ndan yenilgiyle çıkan Osmanlı İmparatorluğu'nun Alman İmparatorluğu'nun askeri desteğini alarak güçlü bir ülke haline geldiğine yönelik algı oluşturulmaya çalışıldığı ortaya çıkarılmıştır. Diğer yandan dergide cihat ilanı ve İngiltere'ye karşı olası Süveyş Harekâtı üzerinden Osmanlı İmparatorluğu'nun İtilaf Devletleri'ne karşı önemli bir tehdit olarak sunulduğu, bu şekilde Alman İmparatorluğu'nun savaşta güçlü bir müttefike sahip olduğuna yönelik mesajın verilmeye çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Karikatür, Mizah, Temsil, Osmanlı İmparatorluğu, Propaganda

Abstract

Kladderadatsch, the humor magazine, which acted as a propaganda tool of the German Empire in line with the German national interests during the First World War, gave wide coverage to the struggle of the German Empire against the Entente Powers, and also humorously discussed the events during the Ottoman Empire's attendance into the First World War. In this study, it was examined how the German humor magazine Kladderadatsch handled the Ottoman Empire's attendance into the First World War. In this way, it was aimed to reveal the representation of the process of Ottoman Empire's attendance into the war for the propaganda of the German Empire, specifically in the humor magazine. In this context, the cartoons related to the subject were analyzed semiotically through English linguist Geoffrey Leech's the seven types of signification. Within the scope of the findings obtained in the study, it was revealed that the magazine tried to form a perception that the Ottoman Empire, which was defeated in the First Balkan War, became a powerful country by receiving the military support of the German Empire. On the other hand, it was concluded that the Ottoman Empire was presented as an important threat to the Entente Powers through the declaration of jihad and the possible Suez Campaign against England, and in this way, the message that the German Empire had a strong ally in the war was attempted to be given in the magazine.

Keywords: Caricature, Humor, Representation, Ottoman Empire, Propaganda

Araştırma Makalesi (Research Article)

Gönderim Tarihi (Received): 31.08.2021

Kabul Tarihi (Accepted): 04.04.2022

Atf (Cite as): Göksu, O., Çakı, C. ve Avci, Ö. (2022). Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'na Giriş Sürecinin Alman Mizah Dergisi Kladderadatsch'daki Karikatürlerle Temsili. Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, (37), s. 1-30, DOI: 10.31123/akil.989314.

1 Doç. Dr., Gaziantep Üniversitesi İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, oguzgoxsu@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7923-8761.

2 Öğr. Gör. Dr., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Mucur MYO, Görsel İletişim Bölümü, caner_caki@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-1523-4649.

3 Öğr. Gör., Bartın Üniversitesi, Bartın MYO, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, ozkanavci@bartin.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1524-1379.

4 Sorumlu Yazar (Corresponding Author)

Giriş

20. yüzyılın başlarında Alman İmparatorluğu, İngiltere ve Fransa'yla rekabet edebilmek için Osmanlı İmparatorluğu topraklarında siyasî, ekonomik ve kültürel nüfuz kazanması fikrini benimsemiştir (Pınar, 1990, s. 254). Diğer yandan İngiltere, Fransa ve Rusya'nın oluşturduğu Üçlü İtilaf'a karşı da Osmanlı İmparatorluğu'nu kendi safına çekmeye çalışmıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun Batılı devletlere karşı uyguladığı denge politikası, Osmanlı İmparatorluğu'nun doğrudan Alman İmparatorluğu'nun safında olmasını engellemiştir. Buna karşılık 23 Ocak 1913 tarihinde gerçekleştirilen Bâb-ı Âli Baskını'ndan sonra İttihat ve Terakki Partisi, Osmanlı İmparatorluğu'nda yönetimi devralmış ve doğrudan Alman İmparatorluğu ile yakınlaşma yoluna gitmiştir. 14 Aralık 1913 tarihinde Liman von Sanders başkanlığında Alman Askerî Misyonu'nun Osmanlı İmparatorluğu'na gelmesiyle de Osmanlı İmparatorluğu'nda Alman İmparatorluğu'nun etkisi artmıştır. Böylece Birinci Dünya Savaşı'nın arifesinde Alman İmparatorluğu, Osmanlı İmparatorluğu üzerinde belirgin bir nüfus elde etmiştir (Tunç, 2018, s. 614). Tüm bu süreçte savaş sırasında Alman ulusal çıkarları doğrultusunda hareket eden Alman mizah dergisi Kladderadatsch tarafından Osmanlı İmparatorluğu'na ilişkin çeşitli siyasi karikatürler yayımlanmıştır. Dergi, savaş sırasında Alman İmparatorluğu'nun propaganda aracı gibi faaliyette bulunarak, Alman kamuoyunda doğrudan etki oluşturmaya çalışmıştır. Bu açıdan Kladderadatsch tarafından yayımlanan karikatürler, Osmanlı İmparatorluğu'nun savaşa giriş sürecini yansıması bakımından önem taşımaktadır.

Çalışmada Kladderadatsch dergisinde yer alan karikatürler üzerinden Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'na giriş sürecinin ne yönde yansıtıldığı incelenmiştir. Bu aşamada 14 Aralık 1913 tarihinde Alman Askerî Misyonu'nun Osmanlı İmparatorluğu'na gelişinden itibaren geçen bir yıllık süre içerisinde Kladderadatsch'da Osmanlı İmparatorluğu'nu konu alan toplam on karikatür incelenmiş ve incelenen karikatürler üzerinden Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'na giriş sürecindeki siyasal temsiline ortaya koyulması amaçlanmıştır.

Çalışma, Birinci Dünya Savaşı sırasında Alman mizahının propaganda amaçlı kullanımını yansıması bakımından önem taşımaktadır. Bu açıdan çalışmada elde edilen bulguların, Birinci Dünya Savaşı'nda Alman propagandası üzerine incelemede bulunan araştırmacıların yararlanabilecekleri bir kaynak olması hedeflenmektedir.

1. Literatür Taraması

Kladderadatsch üzerine çeşitli akademik çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar içerisinde: Gourdon (1994), Kladderadatsch'da Fransa imajını; Ristović (2008), 1903-1918 yılları arasında Kladderadatsch'da işlenen Sırp konularını; Klahr (2011), Kladderadatsch'da alegorik figür Marianne⁵ temsillerini; Allen (2014), Kladderadatsch üzerinden Wilhelm Almanya'sında hiciv ve toplumunu; Zeiler (2016), Kladderadatsch üzerinden Weimar Anayasası'nı; Morton (2017), Kladderadatsch ve 1873 mali çöküşü ve Wippich (2017), Kladderadatsch'da 1853-1914 yılları arasında Japonya ve Japonların sunumunu ele almıştır. Gerçekleştirilen bu çalışmalarda gerek Almanya gerekse diğer ülkelere ilişkin çeşitli incelemelere yer verilmiştir.

Mizah üzerine Kuiper, Kirsh ve Leite (2010), mizahi yorum türlerine verilen tepkileri; Hmielowski (2011), siyasi TV hicivlerinin tüketimini tahmin etmek için politik mizaha yakınlığı; Lee ve Kwak

5 Marianne, özgürlük, eşitlik, kardeşlik ve aklın temsilini, Fransız Devrimi'nden bu yana Fransız Cumhuriyeti'nin ulusal kişilişmesini ifade etmektedir. Marianne, Fransız Cumhuriyeti'nin en belirgin sembollerinden biridir ve resmi olarak çoğu hükümet belgesinde kullanılmaktadır.

(2014), siyasal hicivin etkisi bağlamında alaycı mizah, olumsuz duygular ve siyasi katılım ilişkisini; Davis, Love ve Killen (2018) ise sosyal medyada mizahın politik çalışmasını konu edinmiştir. Yapılan çalışmada ise mizah üzerinden siyasal temsil konusu ele alınan örneklem üzerinden ifade edilmiştir. Bu doğrultuda öncelikle teorik dayanak olarak propaganda, siyasal iletişimde karikatürün rolü ve öne çıkan mizah kuramları açıklandıktan sonra çalışmanın tarihsel arka planı ile birlikte siyasal temsil ve Osmanlı İmparatorluğu'nun Kladderadatsch'daki temsili açıklanmıştır.

1.1. Siyasal İletişimde Propagandanın Rolü

Toplumsal çatışmaların özünü kavramak, propagandacıları tanımak ve onların tekniklerini anlayıp, değerlendirebilmek, propagandacıların davranışlarının arkasındaki gerçek güdüleri saptamak, yansıtılan mesajları kişisel ve çağdaş toplumun değerleri açısından dengelemek için bir demokrasideki siyasal iletişim süreçleri içerisinde propagandanın rolünü anlamak önem arz etmektedir (Ateş, 2000, s. 117). İnsanların duygularına hitap ederek, fikir ve tutumlarının sistemli olarak şekillenmesinde önemli görevler üstlenen propaganda, tek yönlü bir iletişim aracı olarak kullanılmaktadır. Genel anlamda kaynağı belli olan şekliyle beyaz, kaynağı buğulu olan şekliyle gri ve kaynağı saklı olan şekliyle kara propaganda olarak adlandırılmaktadır. Siyasal iletişimde propagandanın rolü kapsamında ise her üç türü de görülebilmektedir. Beyaz propaganda siyasilerin veya devlet görevlilerin yaptıklarının yansımaları, enformasyon aktarımı veya gövde gösterisi olarak kullanılabilirken, gri propaganda daha çok hakikat kurguculuğu yapılırken ve algı yönetimi faaliyetlerinde görülmektedir. Kara propaganda ise dezenformasyon ve manipülasyon kapsamında küçümseyici veya yıkıcı etkiler göstermek için yapılan düşmanca faaliyetlerde görülmektedir.

Propaganda üzerine yapılan kuram çalışmaları ile ilgili olarak Lasswell (Model of Communication - 1927), propagandayı önemli sembolleri manipüle ederek toplulukların tutumlarını yönetme eylemi olarak ifade etmektedir. Bernays (Mass Communication Theory - 1928), insanları etkilemek için belirli olayları yaratmak ve sürdürülebilir bir şekilde düzenleyerek tutarlı çaba göstermek olarak ifade etmektedir. Herman ve Chomsky (Propaganda Model with Filters - 2008), belirli olaylara bağımsız erişimi engellemek için bilgilerin sistematik olarak çarpıtılması, kamu algılarının manipüle edilmesi, yansıtılan gücün belirli süzgeçlerle (mülkiyet, reklam, kaynak bulma, eleştiri ve anti-komünizm) aktarılması olarak ifade etmektedir. Jowett ve O'Donnell (Persuasive Propaganda Model - 2015), aktif medya araçları aracılığıyla iletişimcinin istediği yanıtı elde etmek için ikna etme, farkındalığı artırma, algıyı yönlendirme ve davranış yönergelerini kasıtlı ve sistematik bir çaba ile uygulaması olarak ifade etmektedir. Woolley ve Howard (Computational Propaganda Model - 2019) ise sosyal iletişim ağları ile yanlış bilgileri yönetmek ve dağıtmak için algoritmaların, otomasyonun ve insan denetiminin, bilgisayar aracılığıyla tanımlandığı bir iletişim yöntemi olarak ifade etmektedir (Tran, 2021, s. 177-178).

Siyasal iletişimde propaganda çalışmaları, ideoloji anlayışını derinleştirme ve güçlendirme açısından hegemonya, güç ve rızaya ilişkin temel fikirlerin oluşması noktasında büyük değer taşımaktadır (Robinson, 2019, s. 9). Siyasal iletişimde propagandanın rolü her geçen gün önem arz etmekte ve algı yönetimi, psikolojik harekât, dezenformasyon ve manipülasyon gibi farklı görünümle hakikat ötesi (post-truth) olarak topluma sirayet etmektedir.

1.2. Siyasal İletişimde Karikatürün Rolü ve Mizah Kuramları

Siyasal iletişimde kullanılan karikatürler, çizildiği dönemdeki olayları topluma aktaran aracı bir rol üstlenmektedir. Bu doğrultuda mizah dergileri, toplumun geçirdiği dönüşüm ve değişimleri tespit etmek için önemli bir kaynak işlevi görmektedir.

Türkiye'de mizah dergilerinin gelişimi ve karikatürlerin rolü üç dönemde gerçekleşmiştir. Bunlardan ilki 1870-1876 yılları arasını kapsayan "Osmanlı Mizahı" olarak adlandırılan sözlü unsurların baskın olduğu dönem, sonrasında II. Meşrutiyet'in ilanı ile Batı tarzı karikatürün sözlü unsurlarla harmanlandığı ikinci dönem ve son olarak Cumhuriyet sonrasında sözlü unsurlar yerine çizgi görsel ağırlıklı unsurların baskın olduğu üçüncü dönemdir (Demirkol, 2016, s. 142). Mizah ile harmanlanarak ortaya çıkan karikatür sanatı sayesinde, en acı gerçekler bile kırıcı olmaktan uzak bir şekilde eğlendirme olgusunun vermiş olduğu rahatlama ortamı içerisinde sunulmaktadır. Bu nedenle karikatür sanatında genellikle kamu yararını gözeterek eleştirel bir dil kullanımı sıklıkla görülen bir durumdur. Ancak kimi zaman karikatürlerde, edebiyat sanatının özelliklerinden ve resim sanatının abartılı çizimlerinin dikkat çekiciliğinden yararlanılarak toplumsal yeni bir olgunun oluşturulması veya mevcut algıyı değiştirme amaçlı olarak içerikler üretilmesi de gözlemlenmektedir (Kaya ve Acarlı, 2018, s. 127). Bu doğrultuda ortaya koyulan mizah kuramlarına da teorik çerçevede yer vermekte fayda vardır.

Mizah kuramları üzerine yapılan çalışmaların neredeyse tamamı çalışıldığı disipline göre şekillenmiştir. Bu nedenle mizah kuramlarını alt uygulamaları ile birlikte bir sınıflandırmaya dahil etmek zordur (Fedakâr, 2020, s. 61). Mevcut kuramlar, nispeten farklı perspektiflerden görüle de bazı ortak parametrelere de sahiptir. Mizahın fizyolojik kuramları olarak Uyumsuzluk Kuramı, Üstünlük Kuramı ve Mizahın Serbest Kalması Kuramı öne çıkmaktadır. Mizahın dil kuramları olarak ise Mizahın Semantik Kuramı, Sözlü Mizahın Genel Kuramı, Mizahın Dilbilimsel Analizi, Konuşma Teorisi ve Bahsetme Teorisi öne çıkmaktadır.

Mizahın Uyumsuzluk Kuramı, özellikle Kant ve Schopenhauer'in felsefi tartışmalarına dayanmaktadır. Kant, gergin bir beklentinin aniden hiçliğe dönüşmesinden kaynaklanan duyguyla gülmenin oluştuğunu ifade ederken; Schopenhauer ise her durumda gülmenin nedenini, bir kavram ile ilişki içerisinde düşünülmüş gerçek nesnelere arasındaki uyumsuzluğun ani algılanması olarak ifade etmektedir. Mizahın Üstünlük Kuramı, Antik Çağ'a kadar uzanmakta ve öncülüğünü Hobbes yapmaktadır. Hobbes'a göre bireylerin herhangi birisi veya bir nesneyle alay ettikçe üstünlük duygusunu yansıttıkları ifade edilmektedir. Mizahın Serbest Kalması Kuramı ise Freud'a dayanmaktadır. Freud, bastırılan duyguların serbest bırakılması ile dürtülerin mizah yoluyla bilinçten uzak tutularak dışarı atıldığını ifade etmektedir (Jabłońska-Hood, 2015, s. 110-118).

Raskin (1985) tarafından temellendirilen Mizahın Semantik Kuramı'nda (The Semantic Script Theory of Humour - SSTH), bir dili anadili olarak konuşan birisinin bir cümlede mizah olup olmadığı hususunu belirleme yetisine sahip olduğu hususu üzerinde durulmaktadır. Raskin'in kuramı daha sonra Attardo (1994) tarafından geliştirilmiş ve Sözlü Mizahın Genel Kuramı (The General Theory of Verbal Humour - GTVH) oluşturulmuştur. Attardo'nun kuramında sadece şakalar değil her türlü mizah metni ele alındığı için metinsel dilbilim, anlatı kuramları ve pragmatizm gibi alanlarla da kuram genişletilmiştir. Ritchie'nin (2004) ortaya koymuş olduğu Mizahın Dilbilimsel Analizi ise bir kuram olmaktan ziyade mizahın nasıl analiz edileceğini kendi önerileri üzerinden ortaya koymaktadır.

Mizaha pragmatik yaklaşımlar bağlamında ise Grice'in (1996) Konuşma Teorisine göre konuşmadaki katılımcıların bir anlam ortaya koyabilmesi için iş birliği yapmaları gerektiği iddia edilmektedir. Wilson ve Sperber (1998) ise Grice'in teorisini geliştirerek Bahsetme Teorisini ortaya koymuşlardır. Bahsetme Teorisine göre konuşmacının mizah içerisinde yaptığı sözde küçümseme davranışının, iletişimin gerçekleştiği düzeyden farklı bir düzeyde kurgusal olarak yapıldığı ifade edilmektedir (Akt. Jabłońska-Hood, 2015, s. 120-139).

Mizah, çeşitli ruh hallerini içermekte ve kilit bileşenleri içerisinde saldırganlık, endişe ve hatta kötülük dürtüsü olabilmektedir. Bazen saldırgan bir mizah anlayışı ile bazen de ince bir mizah anlayışı ile duygusal durumlar sosyal olarak kabul edilebilir bir yolla boşaltılmaktadır. Mizah, bir nevi gereksiz gerilimlerin taşması için bir emniyet valfi görevi görmektedir (Roewecklein, 2002, s. 17). Siyasal iletişimde karikatürlerle yansıtılan yaratıcı mizah anlayışı ile yukarıdan aşağıya ve aşağıdan yukarıya doğru mesaj akışını karıştıran bir iletişim modeli ile kamuoyunun durumlara olan tepkisi teşvik edilmeye çalışılmaktadır (Qin, 2018, s. 73).

1.3. Çalışmanın Tarihsel Arka Planı

Çalışmada ele alınan konunun tarihsel arka planının incelenmesinde yarar vardır. Bu doğrultuda Birinci Dünya Savaşı öncesine gitmek gerekmektedir. 23 Ocak 1913 tarihinde gerçekleşen Bâb-ı Âli Baskını'ndan sonra İttihat ve Terakki Partisi, Osmanlı İmparatorluğu'nda yönetime gelmiştir. Partinin benimsediği politikalar üzerinden şekillenen yönetim anlayışı, Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı öncesinde devletin ne şekilde hareket edeceği üzerinden önemli bir etki meydana getirmiştir (İmamoğlu, 2016, s. 122). Partinin yönetime gelmesinden sonra Osmanlı İmparatorluğu ve Alman İmparatorluğu arasında yakınlaşma meydana gelmiş, bu yakınlaşma iki devletin İtilaf Devletleri'ne karşı ortak hareket etmesine kadar gidecek sürecin yaşanmasına yol açmıştır. İtilaf Devletleri'nin Osmanlı İmparatorluğu'yla ittifak yapmaya yanaşmaması da Osmanlı İmparatorluğu'na ittifak için Alman İmparatorluğu'ndan başka seçenek bırakmamıştır (Gazel, 2019, s. 171). İki ülke arasındaki yakınlaşma, Osmanlı askeri eğitim teşkilatının Alman İmparatorluğu'nun tekeline girmesine yol açmıştır (Kuran Burçoğlu, 2003, s. 188).

Osmanlı İmparatorluğu, Birinci Balkan Savaşı'nda Balkan devletlerine karşı ağır bir yenilgi almış, bu yenilginin etkisinden ordusunun yeni bir dinamizm elde ederek kurtulabileceği düşünülmüştür. Bu süreçte Osmanlı İmparatorluğu içerisinde Alman askeri uzmanlarından yararlanma görüşü ortaya atılmıştır (Efe, 2015, s. 133). Osmanlı hükümeti, Osmanlı ordusunun modernizasyonunu yürütecek Alman askerî heyetlerinin Osmanlı İmparatorluğu'na gönderilmesi için girişimde bulunmuştur (Aktaş, 2019, s. 470). Bu dönemde de Alman İmparatorluğu da Osmanlı ordusunu modernizasyonuna büyük önem vermiş ve 14 Aralık 1913 tarihinde Liman von Sanders başkanlığında Alman Askerî Misyonu'nu Osmanlı İmparatorluğu'na gönderilmiştir. Misyounun Osmanlı İmparatorluğu'na gelişinden sonra Osmanlı ordusu hızla Alman ordusunun etkisine girmeye başlamıştır. Diğer yandan Osmanlı ordusunun silah ihtiyacının karşılanmasında da Alman İmparatorluğu önemli bir rol üstlenmiştir. Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla birlikte, askeri teknolojinin her alanında Alman İmparatorluğu'nun etkisi ön plana çıkmıştır (Aydın ve Zorlu, 2015, s. 742).

Modernize edilecek olan Osmanlı ordusundan cephelerde yararlanma isteği, Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı İmparatorluğu'na yönelik askeri yardımının nedenini oluşturmuştur. Nitekim Batı'da İngiltere ve Fransa, Doğu'da da Rusya'ya karşı iki cepheli bir savaşa girecek olan Alman İmparatorluğu'nun

Doğu Cephesi'ndeki ağırlığını Osmanlı İmparatorluğu'yla paylaşma ihtiyacı doğmuştur (Özgüldür, 2021, s. 491). Diğer yandan Alman İmparatorluğu, Osmanlı padişahının, halife unvanından da yararlanmak istemiştir (Kılıç, 2020, s. 522). Bu aşamada cihat ilan edilmesiyle İngiltere ve Fransa'nın sömürgelerindeki Müslüman halkların ayaklanma başlatması amaçlanmıştır.

Osmanlı İmparatorluğu ve Alman İmparatorluğu arasındaki yakınlaşma nihayetinde 2 Ağustos 1914 tarihinde gizli bir Alman-Osmanlı ittifak antlaşmasının imzalanmasına yol açmıştır (Bayramol, 2019, s. 104). Ardından Osmanlı İmparatorluğu'na sığınan ve sonradan isimleri Yavuz ve Midilli olarak değiştirilen Alman gemileri Goeben ve Breslau'un Rus limanlarını bombalamasıyla Osmanlı İmparatorluğu, Almanya İmparatorluğu'nun yanında savaşa dâhil olmuştur. Savaş sırasında Alman İmparatorluğu'nun beklentisi doğrultusunda Süveyş Kanalı üzerinden İngiltere'ye, Kafkaslar üzerinden de Rusya'ya karşı harekâta geçilmiştir. Süveyş Kanalı'na yönelik gerçekleştirilen Osmanlı askerî harekâtı ve Sarıkamış Taarruzu, Alman Genelkurmayının emriyle, Almanların çıkarları doğrultusunda gerçekleşmiştir (Aktaş, 2019, s. 471). Nihayetinde Osmanlı İmparatorluğu'nun 30 Ekim 1918 tarihinde Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzalayarak Birinci Dünya Savaşı'ndan çekilmesiyle Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı İmparatorluğu üzerindeki nüfuzu da son bulmuştur.

1.4. 20. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun Kladderadatsch'daki Temsili

Temsil kavramı köken itibariyle Orta Çağ'a kadar dayanmaktadır. Orta Çağ'da temsil, Kilisenin de etkisiyle bir onay mekanizması ve sembolik temsil konumunda daha çok siyasal bir kavram olarak kullanılmaktadır. Orta Çağ'daki feodalitenin aşılmasıyla görünür olan modern devletlerin biçimleniş sürecinde ise "temsili", siyasal birliği sağlayan bir kavram ve olgu olarak ön plana çıkmıştır (Özkan, 2020, s. 258). Temsil kavramı, kitle iletişim araçları vasıtasıyla olguların bireylere ve başkalarına nasıl sunulduğunu konu edinmektedir. Stuart Hall'a (1997, s. 15) göre temsil, anlamı dil ile inşa eden bir yapıdır. Edward Said ise temsili gerçekte veya doğru olanla ilişkisini sorgulayarak, pek çok şeyle birlikte inşa edildiğini vurgulamaktadır (Akt. Söğüt ve İlhan, 2021, s. 512). Siyasal temsil ise siyasetin ana merkezinde inşa edilerek, demokrasilerin işleyişinin ve devletlerin yansıtılmasında sıklıkla kullanılmaktadır.

Siyasal temsilde genel itibariyle ideoloji değil duygulanım ön plana çıktığı için düşmanlık ile karakterize edilen bir demokrasiden ziyade sağlıklı işleyen bir politika uyumluluğu idealize edilmektedir (Costa, 2021, s. 342).

Yapılan çalışmada Osmanlı İmparatorluğu'nun siyasal temsili, Kladderadatsch dergisindeki karikatürler özelinde ele alınmıştır. 20. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu, Birinci Dünya Savaşı'ndan önce Trablusgarp Savaşı, Birinci Balkan Savaşı ve İkinci Balkan Savaşı olmak üzere üç büyük savaşa katılmış, Kladderadatsch, her üç savaşta da Osmanlı İmparatorluğu'na karikatürlerinde geniş yer vermiştir. Bu karikatürlerde Osmanlı İmparatorluğu, yorgun, yaşlı ve güçsüz olarak yansıtılmıştır.

Kladderadatsch'ın Trablusgarp Savaşı'na ilişkin karikatürlerinde Osmanlı İmparatorluğu'nun İtalya ile karşılıklı mücadelesi konu alınmıştır. Bu süreçte 22 Ekim 1911 tarihinde Osmanlı İmparatorluğu'nu konu alan bir karikatürde Osmanlı İmparatorluğu, kıyafetleri çeşitli Avrupa devletleri tarafından alınan yaşlı bir adam olarak temsil edilmiştir (Kladderadatsch, 22 Ekim 1911). Karikatür üzerinden Osmanlı İmparatorluğu, kendisini Avrupa devletlerine karşı savunamayacak bir devlet olarak sunulmuştur. 21 Nisan 1912 tarihli başka bir karikatürde de İtalya'yı temsil eden ve elinde testere bulunan bir erkeğin,

koltukta bitkin bir şekilde Osmanlı İmparatorluğu'nu temsil eden yaşlı bir erkeğin yanında olduğu resmedilmiştir (Kladderadatsch, 21 Nisan 1912). Bu karikatürde Osmanlı İmparatorluğu, kendisini zorlukla savunabilen bir ülke olarak yansıtılmıştır. 28 Temmuz 1912 tarihli başka bir karikatürde de Osmanlı İmparatorluğu, ölmüş bir aslana, İtalyan basını ise çifte atan bir eşeğe benzetilmiştir. Karikatürde de "Canlı olan onun için çok tehlikeliydi, şimdi öfkesini en azından ölü aslana salıyor!" (Der lebende war ihm zu gefährlich, nun lässt er wenigstens am toten Löwen seine Wut aus!) yazısına yer verilmiştir (Kladderadatsch, 28 Temmuz 1912). Bu şekilde karikatür üzerinden Osmanlı İmparatorluğu'nun savaşacak gücü kalmadığına yönelik algı meydana getirilmiştir.

Balkan Savaşları'ndaki Osmanlı İmparatorluğu'nu konu alan karikatürlerde savaşın seyrine göre Osmanlı İmparatorluğu'nun temsilinin şekillendiği ortaya çıkmaktadır. 7 Ekim 1912 tarihinde Birinci Balkan Savaşı başladığında Kladderadatsch, savaşın seyrine göre karikatürlerinin konusunu belirlemiştir. Savaşın ilerleyen sürecinde Osmanlı İmparatorluğu'nun Balkan devletlerine karşı aldığı yenilgiler, Kladderadatsch'da yayımlanan karikatürlerde ön plana çıkarılmıştır. 17 Kasım 1912 tarihinde dergi, Birinci Balkan Savaşı'nı kapağına taşımış, kapakta Osmanlı İmparatorluğu yerde bitkin bir şekilde yatan yaşlı bir adama benzetilirken Balkan devletleri, Bulgaristan, Sırbistan ve Yunanistan ise Osmanlı İmparatorluğu'nun çevresinde toplanan kargalar olarak resmedilmiştir. Karikatürde Rusya ve Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ise kargaların arkasında duran iki akbaba olarak yansıtılmıştır (Kladderadatsch, 17 Kasım 1912). Bu şekilde karikatür üzerinden Osmanlı İmparatorluğu'nun Balkan devletlerine karşı bile mücadele edebilecek gücünün kalmadığına yönelik mesaj verilmiştir.

Kladderadatsch, Birinci Balkan Savaşı sırasında gerçekleşen Bâb-ı Âli Baskını'na da yer vermiş ve 9 Şubat 1913 tarihindeki sayısında Enver Paşa'yı güçlü bir pehlivan olarak kapağında resmetmiştir. Enver Bey başlığı altındaki karikatürün altında ise "Bugün işi devraldığım için, bundan sonra tüm iddiaları bana yöneltmenizi rica ediyorum" (Da ich mit dem heutigen Tage das Geschäft übernommen habe, bitte ich, von nun an alle Forderungen an mich zu richten) yazısına yer verilmiştir (Kladderadatsch, 9 Şubat 1913). Kladderadatsch, bu şekilde İttihat ve Terakki Partisi'nin Osmanlı İmparatorluğu'nda yönetime gelmesini, Enver Paşa'yı ön plana çıkararak yansıtmış ve Enver Paşa'yı güçlü bir lider olarak sunmuştur.

İkinci Balkan Savaşı sırasında Kladderadatsch'da bu sefer Bulgaristan'ın yenilgisini konu alan karikatürler yayımlanmıştır. 5 Ekim 1913 tarihinde yayımlanan bir karikatürde Bulgaristan, bir kuş olarak temsil edilmiş ve kuşun üç tüyünün fesli bir erkek tarafından yonulduğu resmedilmiştir. Yonulan tüylerin üstünde ise Edirne, Kırklareli ve Dimetoka yazısı yer almıştır (Kladderadatsch, 5 Ekim 1913). Osmanlı İmparatorluğu, Birinci Balkan Savaşı'ndan büyük toprak kaybıyla çıkmıştır. Buna karşılık İkinci Balkan Savaşı'nda Yunanistan, Romanya, Sırbistan ve Karadağ'ın Bulgaristan'a saldırması üzerine çatışmaya girmeden Edirne, Kırklareli ve Dimetoka'yı geri almıştır. Bu aşamada Kladderadatsch'ın Osmanlı İmparatorluğu'nun İkinci Balkan Savaşı'ndaki kazanımlarını konu alan karikatürlerinde Bulgaristan'ın savaşta kayıplarına odaklanılmıştır.

Balkan Savaşları'ndan sonraki süreçte Osmanlı İmparatorluğu ile Alman İmparatorluğu'nun yakınlaşmaya başlamasıyla Kladderadatsch, Osmanlı İmparatorluğu'na yönelik temsilini değiştirmiş ve Osmanlı İmparatorluğu'nu, güçlü ve İtilaf Devletleri'ne karşı tehdit oluşturan bir ülke olarak yansıtmaya başlamıştır.

2. Yöntem

Kladderadatsch dergisinin sayılarına Heidelberg Üniversitesi'nin kütüphane arşivlerinden ulaşılmıştır. Çalışmada 14 Aralık 1913 tarihinde Alman Askerî Misyonu'nun Osmanlı İmparatorluğu'na gelişinden itibaren toplam bir yıllık süre içerisinde Kladderadatsch'daki karikatürler incelenmiştir. Misyonun, Osmanlı İmparatorluğu'na gelişi, savaş öncesinde Osmanlı İmparatorluğu ve Alman İmparatorluğu arasındaki yakınlaşmanın ilk önemli süreci olarak değerlendirilmiştir. Nitekim bu tarihten itibaren incelenen karikatürlerde, derginin Osmanlı İmparatorluğu'na bakışında önemli bir değişimin olduğu, önceleri yenilgilere maruz kalan, zayıf bir devlet şeklinde olumsuz bir imajla yansıtılan Osmanlı İmparatorluğu'nun bu tarihten itibaren daha olumlu bir şekilde yansıtıldığı ortaya çıkarılmıştır. Bu nedenle çalışmada konuya ilişkin karikatürlerin 14 Aralık 1913 tarihinden itibaren seçilmesi kararlaştırılmıştır. Osmanlı İmparatorluğu, Yavuz ve Midilli gemilerinin Rus limanlarını bombaladığı 29 Ekim 1914 tarihinden itibaren fiili olarak savaşa girmiştir. Buna karşılık iki tarafın karşılıklı savaş ilanları daha ileriki tarihlerde gerçekleşmiş ve dergi, 29 Ekim 1914 tarihinden itibaren aralık ayının başlarına kadar Osmanlı İmparatorluğu'nun savaşa dâhil olmasına ilişkin karikatürleri yayımlamayı sürdürmüştür. Tüm bu nedenlerden dolayı derginin 14 Aralık 1913-14 Aralık 1914 tarihleri arasında Osmanlı İmparatorluğu'nu konu alan toplam on karikatürü üzerinden çalışma gerçekleştirilmiştir. Dergi, 1913 yılı içerisinde toplam 888 sayfa (Heidelberg, 2021a), 1914 yılı içerisinde de toplam 822 sayfa (Heidelberg, 2021b) yayım yapmıştır. Derginin 1913 yılı içerisindeki sayısında Osmanlı İmparatorluğu'nun Balkan Savaşları'ndaki rolünü konu alan karikatürler yayımlanmış, bu yıl içerisinde Alman Askerî Misyonu'nun Osmanlı İmparatorluğu'na gelişini konu alan yalnızca bir karikatür yayımlanmıştır. 1914 yılı içerisinde ise Osmanlı İmparatorluğu'nun savaşa dâhil olmasından önce üç, savaşa dâhil olmasından sonra ise altı olmak üzere toplamda dokuz karikatürün yayımlandığı ortaya çıkmıştır. Böylece çalışmada, 1913 yılından bir, 1914 yılından dokuz olmak üzere toplamda on karikatür üzerinden incelemede bulunulmuştur. Çalışmanın siyasal karikatürler üzerinden ele alınmasının sebebi, karikatürlerin yapıldığı dönemdeki konjonktür düzeni yansıtan unsurlardan birisi olarak görülmesidir.

Çalışmada ele elde edilen bulgular ışığında aşağıda yer alan soruların yanıtlanması amaçlanmıştır:

- Kladderadatsch, Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'na giriş sürecini hangi temel konular üzerinden ele almaktadır?
- Kladderadatsch, Birinci Dünya Savaşı'na giriş sürecinde Osmanlı İmparatorluğu'nu hangi görsel göstergeler üzerinden temsil etmektedir?
- Kladderadatsch, Birinci Dünya Savaşı'na giriş sürecinde Osmanlı İmparatorluğu ile Alman İmparatorluğu'nun ilişkilerini ne şekilde yansıtmaktadır?

Çalışmadaki karikatürler üzerinden verilmek istenen propaganda mesajlarının kapsamlı bir şekilde ortaya koyulması, karikatürlerin hazırlandığı bağlamın yansıtılması, karikatürleri hazırlayan tarafın tutumlarının açıklanması ve karikatürlerdeki ana odak noktalarının aktarılması gibi nedenlerden dolayı çalışmada İngiliz dilbilimci Geoffrey Leech'in (1985) anlamlandırmanın yedi türünden (kavramsal, yan, toplumsal, duygusal, yansıtıcı, eşdizimsel ve konusal) yararlanılmıştır. On karikatür, Leech'in anlamlandırmanın yedi türü üzerinden göstergebilimsel olarak analiz edilmiştir.

Göstergebilimsel analizle ilgili olarak Algirdas Julien Greimas, Charles Sanders Peirce, Charles William Morris, Claude Lévi-Strauss, Ferdinand de Saussure, Geoffrey Leech, Jacques Derrida, Karl Bühler, Roland Barthes, Roman Jakobson, Vladimir Propp ve William Labov gibi kişilerin ortaya koymuş olduğu birçok yöntem kullanılmaktadır. Yapılan çalışmada ise görsel ve yazılı göstergelerin Peirce, Saussure ve Barthes'in yöntemlerine nazaran daha kapsamlı ele alınarak hem kaynağın hem alıcının hem bağlamın hem de toplumsal etkinin göstergeler üzerinden nasıl aktarıldığını açıklamak için Geoffrey Leech'in yöntemi kullanılmıştır. Kullanılan yöntem sayesinde ele alınan örneklem birçok açıdan anlamlandırılacaktır. Örneğin Alman İmparatorluğu'nun hedefleri, Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı İmparatorluğu'na bakış açısı, Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı İmparatorluğu'ndan geleceğe yönelik beklentileri, Alman İmparatorluğu'nda inşa edilmek istenilen algılar ve son olarak Alman İmparatorluğu'nun İtilaf Devletleri'ni Osmanlı İmparatorluğu'nun düşmanı olarak ne şekilde yansıttığını açıklamak için Leech'in yöntemi tercih edilmiştir.

Leech'in yöntemi kullanılarak Batı (2006) tarafından reklam dilinin biçimbilimsel nitelikleri, Erkazancı Durmuş (2018) tarafından The Sound and The Fury isimli eserdeki düşünce biçemi, Erol (2021) tarafından Nazi Almanya'sında kitap okuma kültürü, Doğan (2021) tarafından deyişbilimsel şiir çözümlenmesi isimli eserler ortaya koyulmuştur. Dolayısıyla çalışmada kullanılan yöntemle ilgili literatür taraması yapıldığında benzer şekilde makale, uygulama ya da araştırma azdır. Bu nedenle yapılan çalışma benzer konuda yapılacak olan çalışmalara yardımcı kaynak olması ve diğer göstergebilimsel analiz çalışmalarıyla karşılaştırmalar yapılabilmesine olanak sağlaması bakımından da önem arz etmektedir.

Leech'in yöntemine göre yedi tür anlam vardır. Anlam, iletilen şeyin anlaşılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Anlam üzerine yapılan çalışmalar ilerleyen dönemde özellikle dilbilim alanındaki anlam çözümlenmelerinde büyük değer taşıyacaktır. Dilbilim, dilin yapısının ve kurallarının bir açıklaması olarak sistematik, rasyonel, ampirik özelliklere sahip sözlü ve yazılı iletişimin incelenmesidir. Geoffrey Leech, yedi anlam türü ile dildeki bir kelimenin anlamının bilinebileceğini ifade etmektedir (Yunira vd., 2019, s. 105-106).

Leech'in yönteminde yer alan kavramsal anlam, göstergenin insanlar tarafından ortaya koyulan ilk anlamını açıklamaktadır. Bu açıdan kavramsal anlamda göstergeler doğrudan ilk anlamları üzerinden değerlendirilmektedir. Yan anlam ise göstergelerin ilk anlamlarının dışında ortaya çıkan ikinci anlamını açıklamaktadır. Yan anlamda ortaya koyulan anlam kültürden kültüre farklılaşabilmektedir. Toplumsal anlam, göstergelerin bulunduğu bağlama odaklanmaktadır. Bu süreçte göstergelerin nerede ve ne zaman kullanıldığı önemli hale gelmektedir. Duygusal anlam, göstergeleri ön plana çıkaran kişi veya kişilerin düşünce, tutum ve davranışlarını ifade etmektedir. Yansıtıcı anlam, birden fazla anlam içeren göstergelerin bir anlamına yapılan vurguyu ifade etmektedir. Eşdizimsel anlam, göstergelerin bir araya getirilmesi sonucu meydana gelen anlamı açıklamaktadır. Son olarak konusal anlam, anlam inşasında konuya nasıl odaklanıldığını ifade etmektedir (Leech, 1985, s. 9-18).

Çalışma kapsamında on karikatür, Leech'in (1985) her bir anlamlandırma kavramı üzerinden ayrı ayrı analiz edilmiş ve elde edilen bulgular kapsamında karikatürlerde verilmek istenen propaganda mesajları ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

3. Bulgular ve Analiz

Çalışmanın bu kısmında dergiye ait on karikatür, Leech'ın (1985) anlamlandırmanın yedi türü üzerinden göstergebilimsel olarak analiz edilmiştir.

3.1. Birinci Karikatür

Birinci karikatür, derginin 21 Aralık 1913 tarihli sayısında yayımlanmıştır. Karikatürün üstünde Haliç'ten (Vom Goldenen Horn), altında ise Askeri kıskançlık: "Elbette Prusyalı teğmen geri döndü!" (Die militärische neidhammel: "Natürlich ist wieder der preußische Leutnant drin!") yazısı bulunmaktadır. Karikatürde beş kadının arasında Alman askeri üniforması içerisinde bir erkeğin resmedildiği görülmektedir. Karikatürde yer alan kadınlardan dördünün, askere ilgiyle davrandığı ve beş kadından fes giyen birinin de bir tepsinin içerisinde içecek bir şeyler taşıdığı resmedilmektedir. Karikatürdeki görsel göstergeler, Alman askerinin ve kadınların bulunduğu yerin harem olarak algılanmasına yol açmaktadır. Karikatürde Alman askerinin ve kadınların yer aldığı yerin penceresinden ise üstlerinde sırasıyla İtilaf Devletleri İngiltere, Fransa ve Rusya'nın askeri kıyafetlerini taşıyan üç kişinin bakmakta olduğu resmedilmektedir. Diğer yandan pencerenin dışından bir minare ve kubbeyi andıran bir görsele yer verilmektedir. Karikatürde yer alan Alman askeri, Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Alman askeri misyonunu simgelemektedir. Karikatürdeki minare ve kadınlardan birinin giydiği fes de Osmanlı İmparatorluğu'nun birer metonimik anlatımı olarak kullanılmaktadır. Pencereden içeri bakan üç erkek ise İngiltere, Fransa ve Rusya'nın metonimik anlatımı olarak ön plana çıkmaktadır.

Görsel 1. Birinci Karikatür

Kavramsal anlam boyutunda karikatürde Alman askeri, beş kadın ve üç erkek ön plana çıkmaktadır. Yan anlam açısından karikatürde Alman askeri misyonunun Osmanlı İmparatorluğu'na gelmesinin konu edildiği görülmektedir. Karikatürün 14 Aralık 1913 tarihinde Liman von Sanders başkanlığında Alman askeri misyonunun Osmanlı İmparatorluğu'na gelmesinden bir hafta sonra yayımlandığı ortaya çıkmaktadır. Toplumsal anlam boyutunda ele alındığında karikatür, Bâb-ı Âli Baskını'ndan sonra Osmanlı İmparatorluğu'nda etkili olmaya başlayan İttihat ve Terakki yönetimiyle Alman İmparatorluğu'nun yakınlaştığı dönemde yayımlanmıştır. Duygusal anlam açısından karikatürde Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı İmparatorluğu'nu etkisine alma çabası ele alınmaktadır. Bu aşamada karikatürde İtilaf Devletleri'nin askerlerinin pencereden bakarken yansıtılması, karikatürdeki yazılı göstergelerle birlikte değerlendirildiğinde Osmanlı İmparatorluğu'na Alman askeri misyonunun

gelmesinin İtilaf Devletleri'ni tedirgin ettiği mesajını vermektedir. Yansıtıcı anlam boyutunda karikatürde aynı zamanda Osmanlı İmparatorluğu'nun Alman İmparatorluğu'nun desteğini kabul ettiği mesajının da verildiği anlaşılmaktadır. Bu süreçte Osmanlı İmparatorluğu'nun askeri destek konusunda İtilaf Devletleri'nin yerine Alman İmparatorluğu'ndan yardım aldığı vurgulanmaktadır. Eşdizimsel anlam açısından ise karikatürde Alman askeri misyonunun Osmanlı İmparatorluğu'nda olumlu karşılandığı çıkarımında bulunmaktadır. Bu aşamada karikatürde yer alan kadınların, Alman askerine ilgiyle yaklaşması üzerinden Osmanlı İmparatorluğu'nun Alman askeri misyonuna önem verdiği algısı da meydana getirilmektedir. Konusal anlam boyutunda incelendiğinde de karikatürde Alman ordusunun Osmanlı İmparatorluğu'na desteğinin ele alındığı anlaşılmaktadır.

Tablo 1. Birinci Karikatür

Kavramsal Anlam	Alman askeri, beş kadın ve üç erkek
Yan Anlam	Alman askeri misyonunun Osmanlı İmparatorluğu'na gelmesi
Toplumsal Anlam	Bâb-ı Âli Baskını'ndan sonra İttihat ve Terakki yönetimiyle Alman İmparatorluğu'nun yakınlaşması
Duygusal Anlam	Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı İmparatorluğu'nu etkisine alma çabası
Yansıtıcı Anlam	Osmanlı İmparatorluğu'nun Alman İmparatorluğu'nun desteğini kabul etmesi
Eşdizimsel Anlam	Alman askeri misyonunun Osmanlı İmparatorluğu'nda olumlu karşılanması
Konusal Anlam	Alman ordusunun Osmanlı İmparatorluğu'na desteği

Genel olarak değerlendirildiğinde karikatürde Osmanlı İmparatorluğu'nun Alman İmparatorluğu'na yakınlaştığı ve bunun Osmanlı İmparatorluğu'na herhangi bir baskı yapılmadan kendi rızasıyla gerçekleştiği mesajının verilmeye çalışıldığı ortaya çıkmaktadır. Bu süreçte Alman İmparatorluğu'nun İtilaf Devletleri'ne karşı Osmanlı İmparatorluğu'nu kendi safına çekeceğine yönelik algı da meydana getirilmektedir.

3.2. İkinci Karikatür

İkinci karikatür, derginin 4 Ocak 1914 tarihli sayısında yayımlanmıştır. Karikatürün üstünde Üçlü İtilaf ve Alman Askeri Misyonu (Die Tripleentente und deutsche Militärmission), altında ise Rus: "Dikkat edin çocuklar, Türkleri sağlıklı yapacak!" (Der Russe: "Paßt auf, Kinder, der macht den Türken noch gesund!") yazısı bulunmaktadır. Karikatürde bir Alman askerinin, sağ ayağı sarılı ve kol değnekleri olan bir Osmanlı askerine yürüme dersi verdiği resmedilmektedir. Bu sırada her ikisini, İtilaf Devletleri İngiltere, Fransa ve Rusya'nın askeri kıyafetlerini taşıyan üç kişinin izlediği gösterilmektedir. Karikatürün arka planında ise kubbe ve minare görsellerine yer verilmektedir. Karikatürde yer alan askerler sırasıyla Alman İmparatorluğu, Osmanlı İmparatorluğu, Fransa, İngiltere ve Rusya'yı simgelemektedir. Posterin arka planında yer alan kubbe ve minare görselleri Osmanlı İmparatorluğu'nun metonimik anlatımı olarak kullanılmaktadır.

Görsel 2. İkinci Karikatür

Kavramsal anlam açısından karikatürde Alman askeri, Osmanlı askeri ve üç erkek ön plana çıkmaktadır. Yan anlam boyutunda karikatürde İtilaf Devletleri'ni temsil eden askerlerin, Alman askerinin Osmanlı askerini yönlendirmesini izlemesi üzerinden Alman askeri misyonunun Osmanlı İmparatorluğu'ndaki faaliyetlerinin İtilaf Devletleri tarafından yakından takip edildiği aktarılmaktadır. Toplumsal anlam açısından karikatür, bir önceki karikatürde olduğu gibi İttihat ve Terakki yönetimiyle Alman İmparatorluğu'nun yakınlaştığı bir dönemde hazırlanmıştır. Duygusal anlam boyutunda karikatürde Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı ordusunu güçlendirme çabası içerisinde olduğu vurgulanmaktadır. Karikatürdeki yazılı göstergelerden de Osmanlı askerini yönlendiren Alman askerinin Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Alman askeri misyonunu temsil ettiği anlaşılmaktadır. Yine karikatürdeki yazılı göstergelerden Osmanlı İmparatorluğu'nun güçlenmesinin İtilaf Devletleri'ni tedirgin ettiği aktarılmaktadır. Yansıtıcı anlam açısından karikatürde Alman İmparatorluğu'nun desteğiyle Osmanlı ordusunun güçlenebileceği mesajının verildiği ortaya çıkmaktadır. Eşdizimsel anlam boyutunda da karikatürde Osmanlı İmparatorluğu'nun Alman askeri misyonunun uygulamalarını gerçekleştirdiği aktarılmaktadır. Bu aşamada Osmanlı İmparatorluğu'nun yönünü Alman İmparatorluğu'ndan yana çevirdiğine yönelik algı meydana gelmektedir. Konusal anlam açısından karikatürde Alman ordusunun Osmanlı İmparatorluğu'na desteği vurgulanmaktadır.

Tablo 2. İkinci Karikatür

Kavramsal Anlam	Alman askeri, Osmanlı askeri ve üç erkek
Yan Anlam	Alman askeri misyonunun Osmanlı İmparatorluğu'ndaki faaliyetlerinin İtilaf Devletleri'ni tedirgin etmesi
Toplumsal Anlam	Bâb-ı Âli Baskını'ndan sonra İttihat ve Terakki yönetimiyle Alman İmparatorluğu'nun yakınlaşması
Duygusal Anlam	Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı ordusunu güçlendirme çabası
Yansıtıcı Anlam	Alman İmparatorluğu'nun desteğiyle Osmanlı ordusunun güçlenebileceği
Eşdizimsel Anlam	Osmanlı İmparatorluğu'nun Alman askeri misyonunun uygulamalarını gerçekleştirmesi
Konusal Anlam	Alman ordusunun Osmanlı İmparatorluğu'na desteği

Genel olarak ele alındığında karikatür üzerinden Alman İmparatorluğu'nun İtilaf Devletleri'yle yaklaşmakta olan askeri mücadelesine karşı Osmanlı İmparatorluğu'nu da yanına çekmeye çalıştığı anlaşılmaktadır. Diğer yandan "hasta adam" olarak adlandırılan ve Birinci Balkan Savaşı'nda Balkan Devletleri'ne karşı yenilgi alan Osmanlı İmparatorluğu'nun Alman İmparatorluğu'nun yardımını

alarak güçlü bir ülke haline gelebileceğine yönelik de mesaj verilmektedir.

3.3. Üçüncü Karikatür

Üçüncü karikatür, derginin 18 Ocak 1914 tarihli sayısında yayımlanmıştır. Karikatürün üstünde Üçlü İtilaf'ın kızgın çığılığı (Wutschrei der Tripleentente), altında ise Liman v. Sanders Türk generali oldu, Enver Bey Harbiye Nazırı! Eğer Freiherr von der Goltz - padişah olarak atanırsa, biz Berlin'de Allah'ın ve peygamberinin Prusyalı olmayacağına dair garanti istiyoruz (Liman v. Sanders ist türkischer Generalissimus geworden, Enver Bey-Kriegminister! Wenn nun Freiherr von der Goltz – zum Sultan ernannt wird, fordern wir in Berlin Garantien, dass Allah und sein Prophet nicht preussisch werden) yazısı bulunmaktadır. Karikatürde bir minderin üstünde fes ve çarık giyen ve üstünde madalyalar bulunan bir erkeğin nargile içtiği resmedilmektedir. Karikatürde erkeğin çarığının üstünde hilal ve yıldız bulunmaktadır. Karikatürdeki erkeğin çevresinde de erkeğe ilgi gösteren üç kadın resmedilmektedir. Karikatürdeki yazılı göstergelerden karikatürde yer alan erkeğin Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Alman askeri misyonunun başkanı Liman von Sanders olduğu anlaşılmaktadır. Karikatürdeki fes ve nargile, Osmanlı İmparatorluğu'nun birer metonimik anlatımı olarak kullanılmaktadır.

Görsel 3. Üçüncü Karikatür

Kavramsal anlam boyutunda karikatürde nargile içen fesli bir erkek ve üç kadın ön plana çıkmaktadır. Yan anlam açısından karikatürde Liman von Sanders'in Osmanlı İmparatorluğu'ndaki misyonu ele alınmaktadır. Karikatürdeki görsel göstergelerden Sanders'in Osmanlı İmparatorluğu'nda ilgiyle karşılandığı aktarılmaktadır. Nitekim ilerleyen süreçte Sanders, Osmanlı İmparatorluğu'nda Birinci Ordu'nun komutanlığına getirilmiştir. Toplumsal anlam boyutunda karikatür, çalışmada incelenen diğer iki karikatürde olduğu gibi İttihat ve Terakki yönetimiyle Alman İmparatorluğu'nun yakınlaştığı dönemde yayımlanmıştır. Duygusal anlam açısından karikatürde Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı İmparatorluğu'nda etki oluşturma çabası ele alınmıştır. Karikatürdeki yazılı göstergelerden ise Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı İmparatorluğu'ndaki etkisinin İtilaf Devletleri'ni tedirgin ettiği mesajı verilmektedir. Yansıtıcı anlam boyutunda karikatürde Osmanlı İmparatorluğu'nun Alman etki alanına açık hale geldiği vurgulanmaktadır. Eşdizimsel anlam açısından karikatürde Osmanlı İmparatorluğu'nun Alman İmparatorluğu'nun ülkesinde nüfuzunu artırmasının önünü açtığı mesajı verilmektedir. Bu aşamada çalışmada incelenen diğer iki karikatürde olduğu gibi Osmanlı İmparatorluğu'nun Alman İmparatorluğu'nun yardımını kendi isteğiyle kabul ettiği algısı oluşturulmaktadır. Konusal anlam

boyutunda karikatürde Alman ordusunun Osmanlı İmparatorluğu'ndaki nüfuzu ele alınmaktadır.

Tablo 3. Üçüncü Karikatür

Kavramsal Anlam	Nargile içen fesli bir erkek ve üç kadın
Yan Anlam	Liman von Sanders'in Osmanlı İmparatorluğu'ndaki misyonu
Toplumsal Anlam	Bâb-ı Âli Baskını'ndan sonra İttihat ve Terakki yönetimiyle Alman İmparatorluğu'nun yakınlaşması
Duygusal Anlam	Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı İmparatorluğu'nda etki oluşturma çabası
Yansıtıcı Anlam	Osmanlı İmparatorluğu'nun Alman etki alanına açık hale gelmesi
Eşdizimsel Anlam	Osmanlı İmparatorluğu'nun Alman İmparatorluğu'nun imparatorlukta nüfuzunu artırmasının önünü açması
Konusal Anlam	Alman ordusunun Osmanlı İmparatorluğu'ndaki nüfuzu

Genel olarak incelendiğinde karikatürde Birinci Dünya Savaşı'ndan önce Osmanlı İmparatorluğu'nun Alman İmparatorluğu'nun etki alanına girdiği mesajının verildiği ortaya çıkmaktadır. Bu şekilde Alman İmparatorluğu'nun İtilaf Devletleri'ne karşı bir müttefik elde ettiği algısı oluşturulmaktadır.

3.4. Dördüncü Karikatür

Dördüncü karikatür, derginin 8 Mart 1914 tarihli sayısında yayımlanmıştır. Karikatürün üstünde Türk-Bulgar İttifakı (Das türkisch-bulgarische Bündnis), altında ise Elbette Ferdinand, gelecekteki Balkan savaşlarında komutayı devralacak (Natürlich übernimmt Ferdinand in zukünftigen Balkankriege das Oberkommando) yazısı bulunmaktadır. Karikatürde Osmanlı ve Bulgar askeri üniformaları içerisinde bir elleriyle birbirlerini tutan iki erkek resmedilmektedir. Osmanlı askeri üniforması içerisindeki askerin sağ bacağının olmadığı ve sol elinde üstünde süngü bulunan bir tüfeği taşıdığı aktarılmıştır. Bulgar askeri üniforması içerisindeki askerin ise sol bacağının olmadığı ve sağ elinde bir kılıcı taşıdığı gösterilmektedir. Arka planda ise bir şehir silueti resmedilmektedir. Karikatürde yer alan Osmanlı askeri, Osmanlı İmparatorluğu'nu, Bulgar askeri ise Bulgaristan'ı simgelemektedir. Her iki askerin bacaklarının olmaması, Osmanlı İmparatorluğu ve Bulgaristan'ın Balkan Savaşları'ndaki kayıplarının sinekdoşu olarak kullanılmaktadır.

Görsel 4. Dördüncü Karikatür

Kavramsal anlam açısından karikatürde Osmanlı askeri ve Bulgar askeri ön plana çıkmaktadır. Yan anlam boyutunda karikatürde Balkan Savaşları'ndan çıkan Osmanlı İmparatorluğu ve Bulgaristan'ın

konu alındığı anlaşılmaktadır. Toplumsal anlam açısından karikatürde Balkan Savaşları'ndan sonra Osmanlı İmparatorluğu ve Bulgaristan'ın yakınlaşması ele alınmaktadır. Duygusal anlam boyutunda karikatürde Osmanlı İmparatorluğu ve Bulgaristan'ın Balkan Savaşları'nda zarara uğraması aktarılmaktadır. Yansıtıcı anlam açısından karikatürde Osmanlı İmparatorluğu ve Bulgaristan dost olarak sunulmaktadır. Eşdizimsel anlam boyutunda karikatürde Balkan Savaşları'ndan sonra Osmanlı İmparatorluğu ve Bulgaristan'ın savaşa yönelmemesi de vurgulanmaktadır. Birinci Balkan Savaşı sırasında Bulgaristan, Osmanlı İmparatorluğu'nun Balkanlar'daki topraklarının önemli bir bölümünü işgal etmiş, İkinci Balkan Savaşı sırasında ise Osmanlı İmparatorluğu kaybettiği topraklardan bir kısmı geri almayı başarmıştır. Buna karşılık her iki ülke arasında 29 Eylül 1913 tarihinde imzalanan İstanbul Antlaşması'ndan sonra savaş sona ermiştir. Konusal anlam açısından da karikatürde Türk-Bulgar iş birliği vurgulanmıştır.

Tablo 4. Dördüncü Karikatür

Kavramsal Anlam	Osmanlı askeri ve Bulgar askeri
Yan Anlam	Balkan Savaşları'ndan çıkan Osmanlı İmparatorluğu ve Bulgaristan
Toplumsal Anlam	Balkan Savaşları'ndan sonra Osmanlı İmparatorluğu ve Bulgaristan'ın yakınlaşması
Duygusal Anlam	Osmanlı İmparatorluğu ve Bulgaristan'ın Balkan Savaşları'nda zarara uğraması
Yansıtıcı Anlam	Osmanlı İmparatorluğu ve Bulgaristan'ın dost olarak sunumu
Eşdizimsel Anlam	Balkan Savaşları'ndan sonra Osmanlı İmparatorluğu ve Bulgaristan'ın savaşa yönelmemesi
Konusal Anlam	Türk-Bulgar iş birliği

Birinci Dünya Savaşı'ndan önce Alman İmparatorluğu ve Osmanlı İmparatorluğu'nun toprakları arasında Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ile Bulgaristan yer almıştır. Alman İmparatorluğu'ndan Osmanlı İmparatorluğu'na yardım gidebilmesi için bu iki ülke kritik öneme sahip olmuştur. Savaş öncesi Alman İmparatorluğu ve Osmanlı İmparatorluğu'nun yakınlaşması beraberinde Bulgaristan'ın da İttifak Devletleri safında savaşa girmesini önemli kılmıştır. Bu aşamada da karikatürde Balkan Savaşları'nın iki karşı tarafı olan Osmanlı İmparatorluğu ve Bulgaristan'ın yakınlaşması konu edilmiştir.

3.5. Beşinci Karikatür

Beşinci karikatür, derginin 1 Kasım 1914 tarihli sayısında yayımlanmıştır. Karikatürde Üçlü İtilaf'ın Türkiye ile ilişkilerinde geniş kapsamlı değişikliklerin hazırlık aşamasında olduğu görülüyor (In den Beziehungen des Dreiverbandes zur Türkei scheinen sich Veränderungen einschneidender Natur vorzubereiten) yazısı bulunmaktadır. Karikatürde bir elin devasa boyutta bir orağı tuttuğu resmedilmektedir. Karikatürdeki orağın üstünde John Bull⁶, Marianne ve iri yapılı, sakallı bir erkek görseline yer verilmektedir. Orağın üst tarafında bir leke görüntüsü bulunmaktadır. Orak ve leke görselleri, hilal ve yıldız şeklinde bir izlenim oluşturmaktadır. Karikatürün fonunda ise siyah renk kullanılmaktadır. Karikatürde orak, Osmanlı İmparatorluğu'nu simgelemektedir. Karikatürdeki görsel ve yazılı göstergelerden de karikatürde yer alan üç erkeğin İtilaf Devletleri İngiltere, Fransa ve Rusya'yı temsil ettiği anlaşılmaktadır. Diğer yandan karikatürdeki orak simgesi, İtilaf Devletleri'ne karşı Osmanlı İmparatorluğu'nun gücünü yansıtan bir metafor olarak kullanılmaktadır.

6 John Bull, siyasi karikatürlerde İngiltere'nin kişiselleştirmesini ifade etmektedir. Genellikle şişman, orta yaşlı, neşeli bir adam olarak tasvir edilmektedir.

Görsel 5. Beşinci Karikatür

Kavramsal anlam boyutunda karikatürde orak, John Bull, Marianne ve iri yapılı, sakallı bir erkek ön plana çıkmaktadır. Yan anlam açısından karikatürde Osmanlı İmparatorluğu'nun İtilaf Devletleri'ne karşı cephe alması aktarılmaktadır. Toplumsal anlam boyutunda karikatürün Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'nda Alman İmparatorluğu'nun yanında yer almasından kısa bir süre sonra yayımlandığı ortaya çıkmaktadır. Amiral Wilhelm Souchon komutasındaki Osmanlı gemileri Rus limanlarını bombalamış ve ardından Rusya, İngiltere ve Fransa Osmanlı İmparatorluğu'na savaş ilan etmiştir. Karikatür, Osmanlı gemilerinin Rus limanlarını bombalamasından kısa bir süre sonra yayımlanmıştır. Duygusal anlam açısından karikatürde Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı İmparatorluğu'nun gücünden İtilaf Devletleri'ne karşı yararlanma çabası aktarılmaktadır. Yansıtıcı anlam boyutunda karikatürde Alman İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'nda İtilaf Devletleri'ne karşı yeni bir müttefik kazanması konu edilmektedir. Eşdizimsel anlam açısından karikatürdeki görsel göstergeler üzerinden Osmanlı İmparatorluğu'nun İtilaf Devletleri için ciddi bir tehdit oluşturduğu aktarılmaktadır. Konusal anlam boyutunda karikatürde Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'na dâhil olması yansıtılmaktadır.

Tablo 5. Beşinci Karikatür

Kavramsal Anlam	Orak, John Bull, Marianne ve iri yapılı, sakallı bir erkek
Yan Anlam	Osmanlı İmparatorluğu'nun İtilaf Devletleri'ne karşı cephe alması
Toplumsal Anlam	Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'nda Alman İmparatorluğu'nun yanında yer almasından kısa bir süre sonra
Duygusal Anlam	Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı İmparatorluğu'nun gücünden İtilaf Devletleri'ne karşı yararlanma çabası
Yansıtıcı Anlam	Alman İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'nda İtilaf Devletleri'ne karşı yeni bir müttefik kazanması
Eşdizimsel Anlam	Osmanlı İmparatorluğu'nun İtilaf Devletleri için ciddi bir tehdit oluşturması
Konusal Anlam	Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'na dâhil olması

Genel olarak değerlendirildiğinde karikatürde Alman İmparatorluğu'nun İtilaf Devletleri'ne karşı güçlü bir müttefike sahip olduğuna yönelik algının oluşturulmaya çalışıldığı ortaya çıkmaktadır. Bu şekilde Alman İmparatorluğu'nun İtilaf Devletleri'ne karşı savaşın yükünü Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun dışında Osmanlı İmparatorluğu'yla da paylaşacağı mesajı verilmektedir.

3.6. Altıncı Karikatür

Altıncı karikatür, derginin 15 Kasım 1914 tarihli sayısında yayımlanmıştır. Karikatürün üstünde Rencide olan palto soyguncusu (Der gekränkte Paletotmarder), altında ise Türk: “Sonunda seni yakaladım, seni sahtekâr! Pardösüyü ver!” John: Ne? Şimdi, bu soğukta mı?! (Türke: „Hab’ ich dich endlich, du Gauner! Heraus mit meinem Überzieher!” John: “Was? Jetzt, wo’s so kalt wird?!”) yazısı bulunmaktadır. Karikatürde John Bull’un arkasından tabancayla yaklaşan, fesli bir erkek görseline yer verilmektedir. Karikatürdeki fesli erkek, John Bull’un üstünde Mısır (Ägypten) yazısının olduğu pardösüsünden tutmaktadır. Karikatürün fonunda ise siyah renk kullanılmaktadır. Karikatürde John Bull, İngiltere’yi temsil etmektedir. Karikatürdeki yazılı göstergelerden de karikatürde yer alan fesli erkeğin Osmanlı İmparatorluğunu temsil ettiği anlaşılmaktadır.

Görsel 6. Altıncı Karikatür

Kavramsal anlam açısından karikatürde John Bull ve fesli erkek ön plana çıkmaktadır. Yan anlam boyutunda karikatürde fesli erkeğin, John Bull’un üstünde Mısır yazan pardösüsünü tutmasıyla Osmanlı İmparatorluğu’nun Mısır’ı hedef alması konu edilmektedir. Toplumsal anlam açısından ele alındığında karikatürün Birinci Kanal Harekâtı’ndan kısa bir süre önce yayımlandığı ortaya çıkmaktadır. Duygusal anlam boyutunda karikatürde Alman İmparatorluğu’nun Birinci Kanal Harekâtı’nı desteklemesi konu edilmektedir. Yansıtıcı anlam açısından karikatürde Osmanlı İmparatorluğu’nun kaybettiği toprakları geri alma çabası vurgulanmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu’nun İttifak Devletleri’nin yanında savaşa katılmasındaki en önemli nedenlerden biri kaybedilen toprakların geri alınması olmuştur. 1882 yılında İngiltere’nin denetimine geçen Mısır da Osmanlı İmparatorluğu’nun savaşta hedeflerinden biri olmuştur. Eşdizimsel anlam boyutunda karikatürde Osmanlı İmparatorluğu’nun İngiltere’ye karşı savaşa istekli olması ön plana çıkarılmaktadır. Bu şekilde Osmanlı İmparatorluğu’nun Mısır üzerinden İngiltere’ye yönelik olası bir saldırısının Alman İmparatorluğu’nun baskısı sonucunda değil kendi rızasıyla gerçekleşeceği algısı meydana getirilmektedir. Konusal anlam açısından da karikatürde Osmanlı İmparatorluğu’nun İngiltere’ye düşmanlığı vurgulanmaktadır.

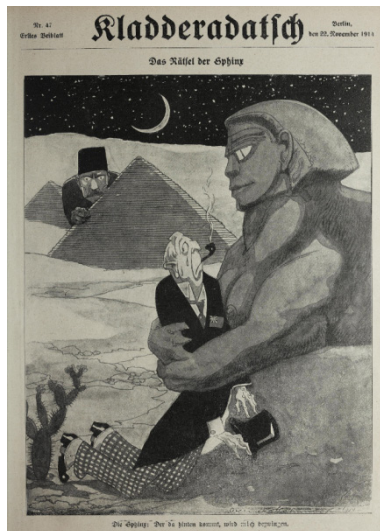
Tablo 6. Altıncı Karikatür

Kavramsal Anlam	John Bull ve fesli erkek
Yan Anlam	Osmanlı İmparatorluğu'nun Mısır'ı hedef alması
Toplumsal Anlam	Birinci Kanal Harekâtı'ndan kısa bir süre önce
Duygusal Anlam	Alman İmparatorluğu'nun Birinci Kanal Harekâtı'nı desteklemesi
Yansıtıcı Anlam	Osmanlı İmparatorluğu'nun kaybettiği toprakları geri alma çabası
Eşdizimsel Anlam	Osmanlı İmparatorluğu'nun İngiltere'ye karşı savaşa istekli olması
Konusal Anlam	Osmanlı İmparatorluğu'nun İngiltere'ye düşmanlığı

Birinci Dünya Savaşı sırasında Alman İmparatorluğu'nun karşı mücadele eden İngiltere, sömürgelerinden temin ettiği yardımlarını denetiminde bulundurduğu Süveyş Kanalı'ndan geçirmektedir. Süveyş Kanalı'nın Osmanlı İmparatorluğu tarafından ele geçirilmesi durumunda İngiltere'nin zor duruma düşeceği ve savaş yükünün azalacağını düşünen Alman İmparatorluğu, Osmanlı İmparatorluğu'nun Kanal Harekâtı'na destek vermiştir. Karikatürde de Osmanlı İmparatorluğu'nun ilerleyen süreçte gerçekleşecek olan Kanal Harekâtı'yla İngiltere'yi zor duruma düşürebileceğine yönelik algı oluşturulmaya çalışılmaktadır.

3.7. Yedinci Karikatür

Yedinci karikatür, derginin 22 Kasım 1914 tarihli sayısında yayımlanmıştır. Karikatürün üstünde Sfenks'in bilmecesi (Das Rätsel der Sphinx) altında ise Sfenks: Oraya gelen beni boyun eğdirecek (Die -Sphinx: Der da hinten kommt, wird mich bezwingen) yazısı bulunmaktadır. Karikatürde bir sfenksin elleriyle sol göğsünün üstünde İngiltere bayrağı bulunan ve tedirgin şekilde olan bir erkeği kavradığı resmedilmektedir. Karikatürün arka planında da bir piramidin arkasında gizlenen fesli bir erkek gösterilmektedir. Karikatürde gece gökyüzünde hilal ve yıldızlar aktarılmaktadır. Karikatürdeki sfenks ve piramit, Mısır'ın metonimik anlatımı olarak kullanılmaktadır. Karikatürde sfenksin kavradığı erkeğin ise sol göğsünün üzerinde taşıdığı İngiliz bayrağından dolayı İngiltere'yi temsil ettiği anlaşılmaktadır. Karikatürdeki diğer erkeğin taşıdığı fes, Osmanlı İmparatorluğu'nun bir metonimik anlatımı olarak kullanılmaktadır. Bu açıdan karikatürdeki fesli erkeğin de Osmanlı İmparatorluğu'nu temsil ettiği belirtilebilmektedir.

Görsel 7. Yedinci Karikatür

Kavramsal anlam boyutunda karikatürde sfenks, sol göğsünün üstünde İngiliz bayrağı taşıyan

erkek ve fesli erkek ön plana çıkmaktadır. Yan anlam açısından karikatürde yazılı göstergelerden ve görsel göstergelerden piramidin arkasında fesli bir erkeğin beklemesi ve sfenksin sol göğsünün üstünde İngiltere bayrağı bulunan erkeği sarmasıyla Osmanlı İmparatorluğu'nun Mısır'ı hedef alması aktarılmaktadır. Toplumsal anlam boyutunda ele alındığında karikatür, Birinci Kanal Harekâtı'ndan kısa bir süre önce yayımlanmıştır. Duygusal anlam açısından karikatürde çalışmada kapsamında incelenen bir önceki karikatürde olduğu gibi Alman İmparatorluğu'nun Birinci Kanal Harekâtı'nı desteklemesi aktarılmaktadır. Yansıtıcı anlam boyutunda karikatürde Kanal Harekâtı'yla İngiltere'nin zor duruma sokulması mesajı verilmektedir. Eşdizimsel anlam açısından karikatürde İngiltere'nin Osmanlı İmparatorluğu'nun tehdidi altında bulunması aktarılmaktadır. Konusal anlam boyutunda karikatürde Osmanlı İmparatorluğu'nun İngiltere'ye düşmanlığı yansıtılmaktadır.

Tablo 7. Yedinci Karikatür

Kavramsal Anlam	Sfensk, sol göğsünün üstünde İngiliz bayrağı taşıyan erkek ve fesli erkek
Yan Anlam	Osmanlı İmparatorluğu'nun Mısır'ı hedef alması
Toplumsal Anlam	Birinci Kanal Harekâtı'ndan kısa bir süre önce
Duygusal Anlam	Alman İmparatorluğu'nun Birinci Kanal Harekâtı'nı desteklemesi
Yansıtıcı Anlam	Kanal Harekâtı'yla İngiltere'nin zor duruma sokulması
Eşdizimsel Anlam	İngiltere'nin Osmanlı İmparatorluğu'nun tehdidi altında bulunması
Konusal Anlam	Osmanlı İmparatorluğu'nun İngiltere'ye düşmanlığı

Karikatürde Osmanlı İmparatorluğu'nun olası bir Kanal Harekâtı'yla İngiltere'yi zor duruma düşüreceğine, bu şekilde Alman İmparatorluğu'nun savaşta yükünün önemli ölçüde hafifleyeceğine yönelik mesaj verilmektedir. Karikatürdeki görsel kodlarda İngiltere'nin tedirgin olarak yansıtılması, Osmanlı İmparatorluğu'nun İngiltere'ye karşı ciddi bir güç olacağı algısını meydana getirmektedir.

3.8. Sekizinci Karikatür

Sekizinci karikatür, derginin 22 Kasım 1914 tarihli sayısında yayımlanmıştır. Karikatürün üstünde Haliç'den müezzinin çağrısı (Der Ruf des Muezzin am Goldenen Zorn), altında ise "İngilizlerin kötülüğü büyüktür - ama Allah çok daha büyüktür!" ("Die englische Niedertracht ist groß — Allah ist viel größer!") yazısı bulunmaktadır. Karikatürde iki elini havaya kaldırmış, beyaz bir kıyafet içerisinde sarık giyen, sakallı bir erkek görseli resmedilmektedir. Karikatürdeki erkek, uzağında bulunan bir gemi silüetine ve bir duman bulutuna dönmemektedir. Karikatürdeki görsel ve yazılı göstergelerden karikatürdeki erkeğin Müslümanları temsil ettiği, karikatürdeki geminin ise yazılı göstergelerden İngiliz donanmasını simgelediği anlaşılmaktadır.

Görsel 8. Sekizinci Karikatür

Kavramsal anlam açısından karikatürde sakallı ve sarıklı erkek ve gemi silueti ön plana çıkmaktadır. Yan anlam boyutunda karikatürdeki yazılı göstergelerden ve görsel göstergelerdeki erkeğin iki elini kaldırarak gemiye yönelmesiyle Osmanlı İmparatorluğu'nun ilan ettiği cihadın İngiltere'ye etkisi ön plana çıkarılmaya çalışılmaktadır. Toplumsal anlam açısından ele alındığında karikatürün Osmanlı İmparatorluğu'nun 14 Kasım 1914 tarihinde cihat ilan etmesinden kısa bir süre sonra yayımlandığı ortaya çıkmaktadır. Duygusal anlam boyutunda karikatürde Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı İmparatorluğu'nun cihat ilanından İtilaf Devletleri'ne karşı yararlanma çabası ele alınmaktadır. Yansıtıcı anlam açısından karikatürde cihadın, İngiltere'yi olumsuz etkilemesi vurgulanmaktadır. Nitekim karikatürdeki yazılı göstergelerden İngiltere'nin Müslümanlar için bir düşman olarak sunulduğu algısı meydana gelmektedir. Eşdizimsel anlam boyutunda karikatürde İngiltere'nin sömürgelerinde yaşayan Müslümanların cihada katılması mesajı verilmektedir. Konusal anlam açısından da karikatürde Osmanlı İmparatorluğu'nun hilafetin gücünü kullanması ele alınmaktadır.

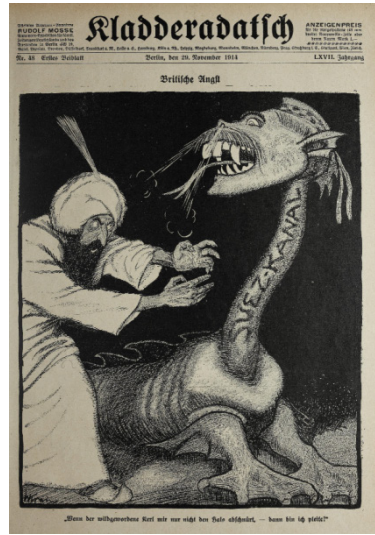
Tablo 8. Sekizinci Karikatür

Kavramsal Anlam	Sakallı ve sarıklı erkek ve gemi silueti
Yan Anlam	Osmanlı İmparatorluğu'nun ilan ettiği cihadın İngiltere'ye etkisi
Toplumsal Anlam	Osmanlı İmparatorluğu'nun cihat ilan etmesinden kısa bir süre sonra
Duygusal Anlam	Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı İmparatorluğu'nun cihat ilanından İtilaf Devletleri'ne karşı yararlanma çabası
Yansıtıcı Anlam	Cihadın, İngiltere'yi olumsuz etkilemesi
Eşdizimsel Anlam	İngiltere'nin sömürgelerinde yaşayan Müslümanların cihada katılması
Konusal Anlam	Osmanlı İmparatorluğu'nun hilafetin gücünü kullanması

Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı İmparatorluğu'nun savaşa dahil olmasını istemesinin en önemli nedenlerinden biri Osmanlı padişahının halifelik makamından yararlanma çabasıdır. İtilaf Devletleri İngiltere ve Fransa'nın sömürgelerinde çok sayıda Müslüman'ın yaşıyor olması, cihat ilanıyla Müslümanların İngiltere ve Fransa'ya karşı ayaklanabileceği düşüncesinin oluşmasına yol açmıştır. Böylece karikatür üzerinden Alman İmparatorluğu'nun iki rakibinin cihat ilanıyla zor duruma düşeceğine yönelik algı oluşturulmaya çalışılmaktadır.

3.9. Dokuzuncu Karikatür

Dokuzuncu karikatür, derginin 29 Kasım 1914 tarihli sayısında yayımlanmıştır. Karikatürün üstünde İngiliz korkusu (Britische Angst), altında ise Deli adam boynumu sıkarsa, beş parasız olurum! ("Wenn der wildgewordene Kerl mir nur nicht den Hals abschnürt, — dann bin ich pleite!") yazısı bulunmaktadır. Karikatürde uzun boyunlu, iri dişli, uzun dilli ve paletli ayakları bulunan bir yaratık ile iki eliyle yaratığın boynuna yönelen sakallı bir erkek resmedilmektedir. Karikatürdeki yaratığın boynunda Süveyş Kanalı (Suez-Kanal) yazısı bulunmaktadır. Karikatürdeki erkeğin, beyaz bir kıyafet giydiği, başında sarık ve sorguç olduğu resmedilmektedir. Karikatürün fonunda ise siyah renk kullanılmaktadır. Karikatürdeki yazılı göstergelerden karikatürde yer alan yaratığın, İngiltere'yi temsil ettiği anlaşılmaktadır. Diğer yandan karikatürdeki erkeğin başında sarık ve sorguç, Osmanlı İmparatorluğu'nun birer metonimik anlatımı olarak kullanılmaktadır. Bu açıdan karikatürde yer alan erkeğin Osmanlı İmparatorluğu'nu temsil ettiği anlaşılmaktadır.

Görsel 9. Dokuzuncu Karikatür

Kavramsal anlam boyutunda karikatürde sakallı ve sarıklı erkek ve uzun boyunlu yaratık ön plana çıkmaktadır. Yan anlam açısından karikatürdeki yazılı göstergeler ve görsel göstergelerde erkeğin, yaratığın üstünde Süveyş Kanalı yazan boğazına yönelmesi üzerinden Osmanlı İmparatorluğu'nun Mısır'da İngiltere'ye saldırması konu edilmektedir. Toplumsal anlam boyutunda karikatürün Birinci Kanal Harekâtı'ndan kısa bir süre önce yayımlandığı ortaya çıkmaktadır. Duygusal anlam açısından karikatürde Alman İmparatorluğu'nun Birinci Kanal Harekâtı'nı desteklemesi vurgulanmaktadır. Yansıtıcı anlam boyutunda karikatürde Kanal Harekâtı'nın Alman çıkarlarına hizmet etmesi aktarılmaktadır. Eşdizimsel anlam açısından karikatürde Süveyş Kanalı'nın Osmanlı İmparatorluğu'nun denetimine geçmesi durumunda İngiltere'nin sömürgeleriyle bağlantısının güçleşmesine vurgu yapılmaktadır. Konusal anlam boyutunda da karikatürde Osmanlı İmparatorluğu'nun Süveyş Kanalı'nı hedef alması aktarılmaktadır.

Tablo 9. Dokuzuncu Tablo

Kavramsal Anlam	Sakallı ve sarıklı erkek ve uzun boyunlu yaratık
Yan Anlam	Osmanlı İmparatorluğu'nun Mısır'da İngiltere'ye saldırması
Toplumsal Anlam	Birinci Kanal Harekâtı'ndan kısa bir süre önce
Duygusal Anlam	Alman İmparatorluğu'nun Birinci Kanal Harekâtı'nı desteklemesi

Yansıtıcı Anlam	Kanal Harekâtı'nın Alman çıkarlarına hizmet etmesi
Eşdizimsel Anlam	Süveyş Kanalı'nın Osmanlı İmparatorluğu'nun denetimine geçmesi durumunda İngiltere'nin sömürgeleriyle bağlantısının güçleşmesi
Konusal Anlam	Osmanlı İmparatorluğu'nun Süveyş Kanalı'nı hedef alması

Karikatürde doğrudan Osmanlı İmparatorluğu'nun İngiltere'ye karşı olası Kanal Harekâtı'na vurgu yapıldığı ortaya çıkmaktadır. Karikatürdeki yazılı ve görsel göstergelerden Osmanlı İmparatorluğu, Süveyş Kanalı'nı tehdit eden ciddi bir güç olarak yansıtılmaktadır. Bu şekilde karikatür üzerinden Alman kamuoyunda İngiltere'nin zor durumda olduğuna yönelik algı oluşturulmaya çalışılmıştır.

3.10. Onuncu Karikatür

Onuncu karikatür, derginin 6 Aralık 1914 tarihli sayısında yayımlanmıştır. Karikatürün altında Mısır'ın İngiliz komutanı, kutsal savaşın gazabından İstanbul'daki Sultan'a kaçır (Der englische Kommandant von Ägypten flüchtet sich vor der Wut des Heiligen Krieges - zum Sultan nach Konstantinopel) yazısı bulunmaktadır. Karikatürde İngiliz askeri üniformasında bir erkek ve minderin üstünde oturan, nargile içen ve başında fes bulunan bir diğer erkek görülmektedir. Karikatürdeki İngiliz askerinin telaşlı bir şekilde minderde oturan erkeğe yöneldiği resmedilmektedir. Karikatürdeki görsel ve yazılı göstergeler bir bütün olarak ele alındığında ayakta duran erkeğin İngiltere'nin Mısır'daki komutanını, minderde oturan erkeğin ise dönemin Osmanlı padişahı V. Mehmet Reşad'ı temsil ettiği anlaşılmaktadır.

Görsel 10. Onuncu Karikatür

Kavramsal anlam açısından karikatürde İngiliz askeri ve nargile içen, fesli erkek ön plana çıkmaktadır. Yan anlam boyutunda karikatürdeki yazılı göstergelerden ve görsel göstergelerdeki İngiliz askerinin, minderde oturan, fesli erkeğin yanına telaşla gelmesinden Osmanlı İmparatorluğu'nun cihat ilanının İngiltere'deki etkisi yansıtılmaktadır. Toplumsal anlam açısından ele alındığında karikatürün Birinci Kanal Harekâtı'ndan kısa bir süre önce yayımlandığı ortaya çıkmaktadır. Duygusal anlam boyutunda karikatürde Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı İmparatorluğu'nun cihat ilanından İtilaf Devletleri'ne karşı yararlanma çabası aktarılmaktadır. Yansıtıcı anlam açısından karikatürde cihadın İngiltere'yi olumsuz etkilemesi vurgulanmaktadır. Eşdizimsel anlam boyutunda karikatürde İngiltere'nin Osmanlı İmparatorluğu'nun cihat çağrısına karşı duramaması yansıtılmaktadır. Bu aşamada Osmanlı padişahının hilafet gücünün İngiltere'ye karşı önemli bir güç olduğu mesajı verilmektedir. Konusal

anlam açısından da karikatürde Osmanlı İmparatorluğu'nun cihat ilan etmesi aktarılmaktadır.

Tablo 10. Onuncu Karikatür

Kavramsal Anlam	İngiliz askeri ve nargile içen, fesli erkek
Yan Anlam	Osmanlı İmparatorluğu'nun cihat ilanının İngiltere'deki etkisi
Toplumsal Anlam	Birinci Kanal Harekâtı'ndan kısa bir süre önce
Duygusal Anlam	Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı İmparatorluğu'nun cihat ilanından İtilaf Devletleri'ne karşı yararlanma çabası
Yansıtıcı Anlam	Cihadın İngiltere'yi olumsuz etkilemesi
Eşdizimsel Anlam	İngiltere'nin Osmanlı İmparatorluğu'nun cihat çağrısına karşı duramaması
Konusal Anlam	Osmanlı İmparatorluğu'nun cihat ilan etmesi

Birinci Dünya Savaşı'nın başlarında Alman İmparatorluğu, Doğu Cephesi'nde Tannenberg Savaşı'nda Rusya'ya karşı büyük bir zafer kazanmış buna karşılık benzer bir zaferi Batı Cephesi'nde İngiltere ve Fransa'ya karşı elde edememiştir. İngiltere'nin Alman İmparatorluğu'na karşı mücadelesini sürdürmesi ve sömürgelerinden destek alması, Alman İmparatorluğu'nu zor duruma düşürmüştür. Bu süreç savaşın çıkmaza girmesine yol açmıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun savaşa dâhil olması ise İngiltere'nin yeni cephelere yönelmesine neden olmuştur. Bu aşamada da karikatür üzerinden Osmanlı İmparatorluğu'nun savaşa katılmasının İngiltere'nin Alman İmparatorluğu üzerindeki ağırlığını azaltacağı algısı meydana getirilmeye çalışılmaktadır.

Sonuç

Osmanlı İmparatorluğu'nun siyasal yansımaları, dönemin eleştirel düşüncelerini en iyi yansıtacak olan unsurlardan birisi olarak karikatürlerde gözlemlenmiştir. Çalışmada Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı İmparatorluğu'na yönelik propaganda söylemlerinin, Kladderadatsch'ın karikatürlerinde yer bulduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmada elde edilen bulgular ışığında Kladderadatsch mizah dergisinin, Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'na giriş sürecini ele aldığı konular incelendiğinde öncelikle karikatürlerde Alman Askeri Misyonu'nun Osmanlı İmparatorluğu'na gelmesinden sonra Osmanlı ordusunun modern ve güçlü bir ordu haline geldiğine yönelik mesaj verilmiş, böylece Osmanlı ordusunun Alman İmparatorluğu'nun rakibi İtilaf Devletleri'ne karşı ciddi bir tehdit olacağına yönelik algı oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu süreçte Balkan Devletleri'ne karşı Birinci Balkan Savaşı'nda ağır bir yenilgi alan Osmanlı İmparatorluğu'na yönelik olumlu bir imaj meydana getirilmiştir. Diğer yandan Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı İmparatorluğu'na yardımda bulunması ve ortak düşmanlara karşı hareket etmeleri üzerinden iki ülke arasındaki yakınlaşmaya vurgu yapılmıştır. Örneğin üçüncü karikatürde yer alan Liman von Sanders'in nargile içmesi, Alman İmparatorluğu'nun Alman halkına Türk kültür ve yaşantısını sevdirmeye çalıştığını göstermektedir.

Çalışmada elde edilen bulgular ışığında Kladderadatsch mizah dergisi, Birinci Dünya Savaşı'na giriş sürecinde Osmanlı İmparatorluğu'nu "askerler, kadınlar ve dini unsurları" kullandığı görsel göstergeler üzerinden temsil ettiği ve öncesinde hasta adam olarak nitelendirilen Osmanlı İmparatorluğu'nun Alman İmparatorluğu'nun yardımını alarak güçlü bir ülke haline gelebileceğine yönelik algı oluşturduğu görülmüştür.

Çalışmada elde edilen bulgular ışığında Kladderadatsch mizah dergisinin, Birinci Dünya

Savaşı'na giriş sürecinde Osmanlı İmparatorluğu ile Alman İmparatorluğu'nun ilişkilerini doğrudan Alman İmparatorluğu'nun politikaları ışığında yansıttığı görülmüştür. Bu aşamada Osmanlı İmparatorluğu'nun Süveyş Kanalı'na karşı harekâta geçerek İngiltere için büyük bir tehdit olacağına yönelik mesaj verilmiştir. Diğer yandan Osmanlı padişahının halifelik makamını kullanarak cihat ilan etmesinin İngiltere ve Fransa açısından olumsuz sonuçlar doğuracağına yönelik algı oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu dönemde Osmanlı İmparatorluğu, yaşlı, yorgun ve güçsüz temsillerinden farklı olarak İtilaf Devletleri'ne karşı tehdit oluşturabilen bir güç olarak yansıtılmıştır. Derginin Birinci Balkan Savaşı'nı konu alan karikatürlerinde Osmanlı İmparatorluğu, Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan ve Karadağ gibi Balkan devletlerine karşı mücadele edemeyen bir ülke olarak sunulurken, Birinci Dünya Savaşı'ndaki karikatürlerinde Osmanlı İmparatorluğu, dönemin dünyanın en güçlü ülkeleri arasında yer alan İngiltere, Fransa ve Rusya'ya meydan okuyabilen bir ülke olarak yansıtılmıştır. Karikatürlerde özellikle İngiltere ile Osmanlı İmparatorluğu arasındaki ilişkilere de önem verilerek, Osmanlı İmparatorluğu'nun İngilizlerin elinden Mısır'ı alması teşvik edilmiş ve Osmanlı İmparatorluğu'nun İngiltere'ye karşı olan savaşının meşru olduğu yansıtılmaya çalışılmıştır.

Savaşın başında Alman İmparatorluğu, batı ve doğu olmak üzere iki cepheli bir savaşa girmiş, müttefik olarak yanında yalnızca Avusturya-Macaristan İmparatorluğu yer almış ve dünyanın en güçlü ülkeleri içerisinde yer alan İngiltere, Fransa ve Rusya'ya karşı aynı anda mücadele etmek zorunda kalmıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun savaşa girmesiyle yeni cephelerin açılarak Alman İmparatorluğu'nun cephelerdeki yükünün azalacağına ve cihat ilanı ile İngiltere ve Fransa'nın zor duruma düşeceğine yönelik mesajların verilmesiyle Alman kamuoyunda savaşın kazanılmasına yönelik umutların artırılmasında dergideki karikatürlerin önemli bir propaganda aracı olarak hizmet ettiği ileri sürülebilmektedir. Böylece Alman halkının savaş yanlısı tutumunun güçlendirilmeye çalışıldığı çıkarımında bulunulabilmektedir. Diğer yandan dergideki karikatürlerde Osmanlı İmparatorluğu güçlü bir ülke olarak yansıtılarak, hem Alman İmparatorluğu'nun güçlü bir müttefike sahip olduğu imajı oluşturulmaya hem de Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı İmparatorluğu'na yönelik ilerleyen süreçte yapacağı yardımların meşrulaştırılmaya çalışıldığı belirtilebilmektedir.

Sonuç olarak Alman İmparatorluğu'nda dönemin önde gelen eğlence ve haber alma araçlarından biri olan siyasi-mizah dergisi Kladderadatsch'da Osmanlı İmparatorluğu'na ilişkin temsillerin Alman ulusal çıkarları doğrultusunda şekillendiği ileri sürülebilmektedir. Buna bağlı olarak Birinci Dünya Savaşı'na giriş sürecinde Osmanlı İmparatorluğu'na ilişkin karikatürlerdeki temsillerin Birinci Balkan Savaşı'ndan farklı olarak sunulduğu çıkarımında bulunulabilmektedir. Alman İmparatorluğu'nun ulusal çıkarları boyutunda da bu karikatürler üzerinden Alman kamuoyuna yön verilmeye çalışıldığı belirtilebilmektedir.

Son olarak çalışmanın sadece Kladderadatsch mizah dergisindeki karikatürler özelinde olması çalışmanın önemli bir sınırlılığını oluşturmaktadır. Bu açıdan gelecek çalışmalarda İngiltere ve Fransız mizah dergilerindeki karikatürlerde Osmanlı İmparatorluğu'nun siyasal temsiline ele alınarak, Birinci Dünya Savaşı'ndaki karikatürlerin politik çıkarlar doğrultusunda propaganda amacına nasıl hizmet ettiğinin açıklanması alana önemli katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

- Aktaş, H. (2019). Birinci Dünya Savaşı'nda Türkiye'de Görev Yapan Alman Subaylarının Faaliyetlerinin Bir Değerlendirmesi ve Türk Askerinin Konumu. *History Studies*, 11(2), 469-482. <https://doi.org/10.9737/hist.2019.726>.
- Allen, A. T. (2014). *Satire and Society in Wilhelmine Germany: Kladderadatsch and Simplicissimus, 1890--1914*. Lexington: University Press of Kentucky.
- Ateş, Ş. (2000). Bir Siyasal İletişim Tarzı olan Propagandanın Tanınması ve Propaganda Metinlerinin Çözülmesi. *Bilig*, 13, 117-132.
- Attardo, S. (1994). *Linguistic Theories of Humor*. Berlin & New York: Mouton de Gruyter. <https://doi.org/10.1515/9783110219029>.
- Aydın, A. ve Zorlu, T. (2015). Transfer of German Military Know-How and Technology to the Ottoman Military Factories at the beginning of the First World War. *Belleten*, 79(285), 739-760. <https://doi.org/10.37879/belleten.2015.739>.
- Batı, U. (2006). Reklam Dilinin Biçimbilimsel Nitelikleri Üzerine Bir İçerik Analizi. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, 4, 149-166.
- Bayramol, E. (2019). Rus Diplomatik Belgelerine Göre Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin İttifak Devletleri'ne Katılışı. *Türkbilig*, (38), 99-105.
- Becker, A. B. (2014). Playing with politics: Online political parody, affinity for political humor, anxiety reduction, and implications for political efficacy. *Mass Communication and Society*, 17(3), 424-445. <https://doi.org/10.1080/15205436.2014.891134>.
- Costa, M. (2021). Ideology, not affect: What Americans want from political representation. *American Journal of Political Science*, 65(2), 342-358. <https://doi.org/10.1111/ajps.12571>.
- Davis, J. L., Love, T. P. and Killen, G. (2018). Seriously funny: The political work of humor on social media. *New Media & Society*, 20(10), 3898-3916. <https://doi.org/10.1177/1461444818762602>.
- Demirkol, G. (2016). Türkiye'nin İlk Türkçe Mizah Dergisi: Terakki. *Gazi Akademik Bakış Dergisi*, 10(19), 141-160.
- Doğan, M. N. (2021). Ece Ayhan'ın "Üç Gencin Kalbi" Adlı Şiirinde Göstergibilim ve Deyişbilim İlişkileri. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (49), 11-33.
- Efe, İ. (2015). 1914 Yılı Başından Birinci Dünya Savaşı'na Orduyu Modernleştirme Çabaları ve Türk-Alman İttifakı. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 123-136.
- Erkazancı Durmuş, H. (2018). William Faulkner'in The Sound and The Fury Eserinde Düşünce Biçiminin Türkçeye Aktarılması. *Çeviribilim ve Uygulamaları Dergisi*, 25, 51-70. <https://doi.org/10.37599/ceviri.513996>.
- Erol, E. G. (2021). Nazi Almanya'sında Nazizm İdeolojisiyle Şekillenen Kitap Okuma Kültürünün Sinemadaki Sunumu: "Kitap Hırsızı" Filminin Göstergibilimsel Analizi. *Türk Kütüphaneciliği*, 35(1), 41-63. <https://doi.org/10.24146/tk.877973>.
- Fedakâr, S. (2020). An Evaluation on Classification of Humor Theories. *Milli Folklor*, 16(126), 52-62.
- Gazel, A. A. (2019). Almanya ile İttifak Antlaşması Yapması İçin Said Halim Paşa'ya Verilen Yetki Belgesinin Tarihi Meselesi. *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 170-183. <https://doi.org/10.25272/j.2149-8385.2019.5.2.10>.
- Gourdon, S. (1994). Quand la France devient un ennemi familier: à propos de l'image de la France dans les caricatures du Kladderadatsch durant l'ère wilhelmienne. *La Licorne*, (30), 97-114.
- Grice, H. P. (1996). Logic and conversation. In: H. Geirsson and M. Losonsky (Eds.), *Readings in Language and Mind* (pp. 121-133), Oxford: Blackwell Publishing.

- Hall, S. (1997). The work of representation. In: S. Hall (Ed.), *Representation: Cultural representations and signifying practices* (pp. 13-74), Open University Press: Milton Keynes.
- Hmielowski, J. D., Holbert, R. L. and Lee, J. (2011). Predicting the consumption of political TV satire: Affinity for political humor, The Daily Show, and The Colbert Report. *Communication Monographs*, 78(1), 96-114. <https://doi.org/10.1080/03637751.2010.542579>.
- İmamoğlu, H. V. (2016). XX. Yüzyılın Başında Osmanlı Devleti'nde Ekonomik Dönüşüm ve Siyasi Bloklama. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 112-125.
- Jabłońska-Hood, J. A. (2015). *Conceptual Blending Theory of Humour: Selected British Comedy Productions in Focus*. Peter Lang GmbH, Internationaler Verlag der Wissenschaften.
- Kaya, M. ve Acarlı, M. (2018). Cumhuriyet'in İlk Yıllarına Kadar Türkiye'de Karikatürün Tarihsel Gelişimi. *Milli Kültür Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 127-133.
- Kılıç, S. (2020). Birinci Dünya Savaşı'nda Almanya'nın Doğu Kafkasya'yı Ayaklandırma Girişimleri ve Emir Aslan Han Hoyski. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (68), 519-549.
- Klahr, D. M. (2011). Symbiosis between Caricature and Caption at the Outbreak of War: Representations of the Allegorical Figure Marianne in "Kladderadatsch". *Zeitschrift für Kunstgeschichte*, 74(H. 4), 537-558.
- Kuiper, N. A., Kirsh, G. A. and Leite, C. (2010). Reactions to humorous comments and implicit theories of humor styles. *Europe's Journal of Psychology*, 6(3), 236-266.
- Kuran Burçoğlu, N. (2003). Türk-Alman Kültürel İlişkilerinin Tarihsel Gelişimi. *Marmara Üniversitesi Avrupa Topluluğu Enstitüsü Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 11(1&2), 169-209.
- Lee, H. and Kwak, N. (2014). The affect effect of political satire: Sarcastic humor, negative emotions, and political participation. *Mass Communication and Society*, 17(3), 307-328. <https://doi.org/10.1080/15205436.2014.891133>.
- Leech, G. (1985). *Semantics the study of meaning*. The Great Britain: Penguin Books.
- Morton, M. (2017). Picturing the perils of greed: Kladderadatsch and the 1873 financial crash. *Journal of Illustration*, 4(2), 187-210.
- Özgüldür, Y. (2021). İttifaktan Savaşa: 2 Ağustos 1914 Tarihli Osmanlı-Alman İttifak Anlaşması ve Yansımaları. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 76(2), 475-492. <https://doi.org/10.33630/ausbf.809254>.
- Özkan, M. (2020). Siyasal Temsil: Bir Kavramın Dönüşümü. *Felsefe Dünyası Dergisi*, 71, 232-263.
- Pınar, N. (1990). Türkiye'de Alman Kültürü ve Goethe. *Erdem*, 6(16), 253-264.
- Qin, L. (2018). From "Propaganda" to "Guided Communication". Animating Political Communication in Digital China. *Lingue Culture Mediazioni-Languages Cultures Mediation (LCM Journal)*, 5(2), 73-95. <https://doi.org/10.7358/lcm-2018-002-qinl>.
- Raskin, V. (1985). *Semantic Mechanisms of Humor*. Dordrecht & Boston & Lancaster: Reidel Publishing Company.
- Ristović, M. (2008). Serbische Themen in den deutschen satirischen Zeitschriften Kladderadatsch, Simplicissimus und Ulk 1903–1918. In: G. Schubert (Ed.), *Serbien in Europa: Leitbilder der Moderne in der Diskussion* (pp. 73-110), Wiesbaden: Harrassowitz Verlag.
- Ritchie, G. (2004). *The Linguistic Analysis of Jokes*. London: Routledge.
- Robinson, P. (2019). Expanding the field of political communication: Making the case for a fresh perspective through "propaganda studies". *Frontiers in Communication*, 4(26), 1-13. <https://doi.org/10.3389/fcomm.2019.00026>.

Roeckelein, J. E. (2002). *The psychology of humor: a reference guide and annotated bibliography*. Westport: Greenwood Press.

Söğüt, F. ve İlhan, V. (2021). Yeni Medya ve Temsil: İnternet Gazeteciliğinde Toplumsal Cinsiyet Kimliklerinin Sunumu. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 35, 510-527. <https://doi.org/10.31123/akil.953251>.

Tran, T. N. (2021). Social Media, Political Propaganda and Herding: A Case Study of Vietnam in the Coronavirus Crisis. *Journal for Communication Studies (ESSACHESS)*, 14(2), 171-202. <https://doi.org/10.21409/V6S2-X722>.

Tunç, S. (2018). Fransız Askerî Ataşesi Yarbay Maucorps'un Gözüyle Alman Askeri Heyeti ve General Liman von Sanders'in İstanbul'daki Faaliyetleri. *Cedrus*, 6, 613-628. <https://doi.org/10.13113/CEDRUS.201829>.

Wilson, D. and Sperber, D. (1998) Pragmatics and time. In: R. Carston and S. Uchida (Eds.), *Relevance theory: Applications and implications* (pp. 1-22), Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, <https://doi.org/10.1075/pbns.37.03wil>.

Wippich, R. H. (2017). The Image of Japan and the Japanese in the German Satirical Journals Kladderadatsch and Simplicissimus, 1853–1914. In: S. Saaler, K. Akira and T. Nobuo (Eds.), *Mutual Perceptions and Images in Japanese-German Relations, 1860-2010* (pp. 150-179), Leiden: Brill.

Yunira, S., Fradina, S., Sumbayak, M., Putri, N. S. and Derin, T. (2019). Re-Visits the Grand Theory of Geoffrey Leech: Seven Types of Meaning. *REiLA: Journal of Research and Innovation in Language*, 1(3), 105-110.

Zeiler, F. (2016). Verfassungsbildsatiren zwischen Republikfeindschaft, Vernunftrepublikanismus und Republiktreue. Eine Darstellung der Bildbeiträge zur Weimarer Verfassung in den Satiremagazinen Kladderadatsch, Simplicissimus, Der Wahre Jacob und Lachen Links. *Jahrbuch der Juristischen Zeitgeschichte*, 17(1), 395-436. <https://doi.org/10.1515/jjzg-b-2016-170114>.

İnternet Kaynakları

Heidelberg. (2021a). "Kladderadatsch Dergisinin 1913 Yılı Sayısı". <https://www.ub.uni-heidelberg.de/Englisch/service/heiopensearch/treffer.html?qf=&q=Kladderadatsch> adresinden 26.08.2021 tarihinde erişilmiştir.

Heidelberg. (2021b). "Kladderadatsch Dergisinin 1914 Yılı Sayısı". <https://www.ub.uni-heidelberg.de/Englisch/service/heiopensearch/treffer.html?qf=&q=Kladderadatsch> adresinden 26.08.2021 tarihinde erişilmiştir.

Kladderadatsch Dergisi (1911, 22 Ekim, Sayfa 9). <https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/kla1911/0777/image> adresinden 26.08.2021 tarihinde erişilmiştir.

Kladderadatsch Dergisi (1912, 21 Nisan, Sayfa 5). <https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/kla1912/0290/image> adresinden 26.08.2021 tarihinde erişilmiştir.

Kladderadatsch Dergisi (1912, 28 Temmuz, Sayfa 9). <https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/kla1912/0540/image> adresinden 26.08.2021 tarihinde erişilmiştir.

Kladderadatsch Dergisi (1912, 17 Kasım, Sayfa 1). <https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/kla1912/0810/image> adresinden 26.08.2021 tarihinde erişilmiştir.

Kladderadatsch Dergisi (1913, 9 Şubat, Sayfa 1). <https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/kla1913/0095/image> adresinden 26.08.2021 tarihinde erişilmiştir.

Kladderadatsch Dergisi (1913, 5 Ekim, Sayfa 3). <https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/kla1913/0643/image> adresinden 26.08.2021 tarihinde erişilmiştir.

Kladderadatsch Dergisi (1913, 21 Aralık, Sayfa 5). <https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/kla1913/0857/image> adresinden 26.08.2021 tarihinde erişilmiştir.

Kladderadatsch Dergisi (1914, 4 Ocak, Sayfa 20). <https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/kla1914/0020/image> adresinden 26.08.2021 tarihinde erişilmiştir.

Kladderadatsch Dergisi (1914, 18 Ocak, Sayfa 3). <https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/kla1914/0039/image> adresinden 26.08.2021 tarihinde erişilmiştir.

Kladderadatsch Dergisi (1914, 8 Mart, Sayfa 7). <https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/kla1914/0161/image> adresinden 26.08.2021 tarihinde erişilmiştir.

Kladderadatsch Dergisi (1914, 1 Kasım, Sayfa 1). <https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/kla1914/0683/image> adresinden 26.08.2021 tarihinde erişilmiştir.

Kladderadatsch Dergisi (1914, 15 Kasım, Sayfa 12). <https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/kla1914/0722/image> adresinden 26.08.2021 tarihinde erişilmiştir.

Kladderadatsch Dergisi (1914, 22 Kasım, Sayfa 3). <https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/kla1914/0729/image> adresinden 26.08.2021 tarihinde erişilmiştir.

Kladderadatsch Dergisi (1914, 22 Kasım, Sayfa 5). <https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/kla1914/0731/image> adresinden 26.08.2021 tarihinde erişilmiştir.

Kladderadatsch Dergisi (1914, 29 Kasım, Sayfa 3). <https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/kla1914/0741/image> adresinden 26.08.2021 tarihinde erişilmiştir.

Kladderadatsch Dergisi (1914, 6 Aralık, Sayfa 5). <https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/kla1914/0759/image> adresinden 26.08.2021 tarihinde erişilmiştir.

Extended Abstract

Purpose of Research

In the study, it was examined how the Ottoman Empire's attendance into the First World War was reflected through Kladderadatsch. At this stage, a total of ten cartoons about the Ottoman Empire in Kladderadatsch within a year since the arrival of the German Military Mission to the Ottoman Empire on 14 December 1913 were examined, and the process of the Ottoman Empire's attendance into the First World War was examined through the analyzed cartoons. It was aimed to reveal its representation in German propaganda.

The study is important in terms of shedding light on the propaganda use of German humor during the First World War. In this respect, it was aimed that the findings of the study can be a resource that researchers in the fields of history, communication and political science can benefit from in order to examine German propaganda in the First World War.

Research Questions

The current research aimed to address the following research questions:

- On which main issues did Kladderadatsch present the Ottoman Empire's attendance into the First World War?
- Through which visual indicators did Kladderadatsch represent the Ottoman Empire's attendance into the First World War?

- How did Kladderadatsch reflect the relations between the Ottoman Empire and the German Empire in the process of attendance into the First World War?

Literature Review

Various political cartoons about the Ottoman Empire were published by the German humor magazine Kladderadatsch, which acted in line with the German national interests during the First World War. The magazine acted as a propaganda tool of the German Empire and tried to form a direct impact on the German public opinion during the war. In this respect, the cartoons published by Kladderadatsch are important in that they reflect the representation in the German propaganda of the Ottoman Empire's attendance into the war.

Various academic studies were carried out on Kladderadatsch. Among these studies are Gourdon (1994), the image of France in Kladderadatsch; Ristović (2008) Serbian subjects covered in Kladderadatsch between 1903-1918; Klahr (2011), representations of the allegorical figure Marianne in Kladderadatsch; Allen (2014), satire and society in Wilhelm's Germany via Kladderadatsch; Zeiler (2016), the Weimar Constitution through Kladderadatsch; Morton (2017), Kladderadatsch and the financial collapse of 1873, and Wippich (2017) examined the presentation of Japan and the Japanese between 1853-1914 in Kladderadatsch. In these studies, various studies on Germany and other countries were included.

Methodology

Seven types of signification of British linguist Geoffrey Leech were used in the study for reasons such as comprehensively revealing the propaganda messages intended to be conveyed through the cartoons, reflecting the context in which the cartoons were prepared, explaining the attitudes of the side who prepared the cartoons and conveying the main focal points in the cartoons. Ten cartoons were analyzed semiotically through Leech's (1985) seven types of signification.

Results and Conclusion

In the study, it was concluded that the process of the Ottoman Empire's attendance into the First World War was directly reflected in the light of the German Empire's policies. At this stage, the message that the Ottoman Empire would be a great threat to England by attacking to the Suez Canal was given. On the other hand, it was tried to form a perception that the declaration of jihad by the Ottoman sultan would have negative consequences for England and France. In this period, the Ottoman Empire was reflected as a power that could pose a threat to the Entente Powers, unlike its old, tired and weak representations. While the Ottoman Empire was presented as a country that could not fight against Balkan states such as Bulgaria, Greece, Serbia, and Montenegro in the cartoons of the magazine about the First Balkan War, the Ottoman Empire was presented as a country that could fight against England, France, and Russia, which were among the most powerful countries in the cartoons of the magazine about the First World War.

At the beginning of the war, the German Empire participated to a war on two fronts, the west and the east, had only the Austro-Hungarian Empire as an ally, and had to fight simultaneously against England, France, and Russia, which were among the most powerful countries in the world. As a

result, it can be argued that the cartoons in the magazine served as an important propaganda tool in raising the hopes of the German public for the victory of the war by giving the messages that new fronts would be opened and the burden of the German Empire on the fronts would decrease, and that Britain and France would fall into a difficult situation with the declaration of jihad with the Ottoman Empire's attendance into the war. Thus, it can be deduced that the pro-war attitude of the German people was attempted to be strengthened. On the other hand, it can be stated that it is aimed to both form the image of the German Empire as a strong ally, and to legitimize the German Empire's aid to the Ottoman Empire in the future by reflecting the Ottoman Empire as a powerful country in the cartoons in the magazine.